

การพัฒนาและประเมินผลผู้เรียน
ด้านคุณธรรม จริยธรรม
กรณีศึกษาจากการปฏิบัติจริง

ครูอนุทินกรประไพ บุญประเสริฐ : บรรณาธิการ : กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

การพัฒนาและประเมินผลผู้เรียน
ด้านคุณธรรม จริยธรรม
กรณีศึกษาจากการปฏิบัติจริง

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 139/2544

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
 สำนักนายกรัฐมนตรี

371.27 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ส691ก “การพัฒนาและประเมินผลผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม :
กรณีศึกษาจากการปฏิบัติจริง”
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
กรุงเทพฯ : สกศ., 2544.
จำนวน 100 หน้า
ISBN : 974-241-308-8
1. การพัฒนาและประเมินผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม :
กรณีศึกษาจากการปฏิบัติจริง
2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

**“การพัฒนาและประเมินผลผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม :
กรณีศึกษาจากการปฏิบัติจริง”**

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 139/2544

พิมพ์ครั้งที่ 1 สิงหาคม 2544

จำนวน 2,000 เล่ม

จัดพิมพ์เผยแพร่ กลุ่มงานประเมินผล 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ถนนสุขุขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทร. 0 2668-7123 ต่อ 1312 และ 1320

โทรสาร 0 2243-2768

web site : <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่ บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

65/16 ถนนชัยพฤกษ์ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

โทร. 0 2882-1010, 0 2422-9000

โทรสาร 0 2433-2742, 0 2434-1385

E-Mail : info@amarin.co.th **Homepage** : <http://www.amarin.co.th>

รายงานนี้เป็นความเห็นทางวิชาการของนักวิจัย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ “ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย”

การพัฒนาและประเมินผลผู้เรียน ด้านคุณธรรมจริยธรรม กรณีศึกษาจากการปฏิบัติจริง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรื

ตำนาน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 81 กำหนดไว้ว่ารัฐต้องจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้ คุณธรรม และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติสาระการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การประเมินผู้เรียนพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมและรูปแบบการศึกษา ในอดีตการวัดผลประเมินผลการศึกษา มักจะมุ่งวัดด้านความรู้เป็นส่วนใหญ่ จากสารระดังกล่าว่าการประเมินผู้เรียนควรเป็นไปเพื่อพัฒนาและมุ่งเน้นคุณธรรมนำวิชาการ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณธรรมต่อไปในอนาคต

หนังสือเรื่อง “แนวทางการพัฒนาและการประเมินผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม : กรณีศึกษาจากการปฏิบัติจริง” เป็นการวิจัยปฏิบัติการที่โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมตามทฤษฎีทางจิตวิทยาและหลักศาสนาอย่างกลมกลืนกัน มีการพัฒนาครูในโรงเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเสริมสร้างค่านิยม (Value Clarification : V.C.) ที่ประสบผลสำเร็จ การบูรณาการคุณธรรม จริยธรรมในกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการประเมินผู้เรียนที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่สมควรแก่การศึกษาและเผยแพร่รูปแบบการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และการจัดกระบวนการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ขอขอบคุณคณะซิสเตอร์ และครูของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ภายใต้การอำนวยความสะดวกอย่างดีเยี่ยมของซิสเตอร์สมพิศ กัตัญญ ในการทำงานทุ่มเทแรงกายแรงใจด้วยความวิริยะอุตสาหะตลอดชีวิตจนได้แนวทางการพัฒนาและประเมินผลผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเผยแพร่และเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการประเมินการเรียนรู้ โดยหวัง

เป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้สนใจทั่วไปได้ศึกษาและประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมต่อไป

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญ

■ คำนำ	
■ การดำเนินงานของโรงเรียนที่สนองตอบแนวคิดการจัดการศึกษา	6
■ การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่เน้นการบูรณาการจริยธรรมในระบบวิชา	8
■ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิค 4 MAT	12
■ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงงาน	19
■ แนวทางการประเมินด้านคุณธรรมจริยธรรมจากกิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงงาน	23
■ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินกิจกรรมโครงงาน	27
■ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำโครงงาน	35
■ การพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม	45
■ ยุทธศาสตร์ที่ทำให้การจัดการเรียนการสอน	50
■ ตัวอย่างแผนการสอนจริยธรรม	53
■ วิธีการประเมินผล	59

การพัฒนาและประเมินผลผู้เรียน ด้านคุณธรรมจริยธรรม : กรณีศึกษาจากการปฏิบัติจริง

ความเป็นมา

ตามเป้าหมายในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ข้อหนึ่งคือ ให้ผู้เรียนเป็น **คนดี** หมายถึง คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมี **คุณภาพ** มีจิตใจที่ตั้งงาม มี **คุณธรรม จริยธรรม** มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจิตใจ และพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น มีวินัย มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล มีเหตุผล รู้หน้าที่ ซื่อสัตย์ พากเพียร ชยัน ประหยัด มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและสิทธิของผู้อื่น มีความเสียสละ รักษาสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ เป็นต้น

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เป็นโรงเรียนคาทอลิกซึ่งเป็นองค์กรการแพร่ธรรมของพระศาสนจักร ที่มุ่งการอบรมให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ จึงได้เอาใจใส่ให้การศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาสมรรถภาพทางสติปัญญา ฝึกหัด การพิจารณาไตร่ตรอง รู้จักใช้เสรีภาพอย่างถูกต้อง ฝึกให้เข้าถึงมรดกทางวัฒนธรรม ส่งเสริมให้รู้จักค่านิยมที่ดี ปลูกฝังความรักความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกันในระหว่างนักเรียนที่มีสภาพแตกต่างกันทางสังคม ศาสนา ฐานะและอุปนิสัย มุ่งสร้างสรรค์ให้นักเรียนยึดมั่นในคุณธรรมที่จะช่วยให้

นักเรียนดำรงชีวิตในสังคมด้วยความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อหน้าที่ ต่อผู้อื่น สำนึกในความรับผิดชอบต่อครอบครัว ต่อสังคม อีกทั้งเป็นผู้ให้โดยไม่หวังผลตอบแทน ด้วยจิตใจของความเมตตา อันนำมาซึ่งความเป็นผู้มีจิตใจที่อ่อนโยน เสียสละ ให้อภัย ใจยุติธรรม เปิดใจกว้าง ยอมรับผู้อื่น และเป็นมิตรกับทุกคน

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ มุ่งเน้นในด้านการปลูกฝัง **คุณธรรม จริยธรรม** ควบคู่กับความเป็นเลิศทางวิชาการ

สภาพโรงเรียน :

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เป็นโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน บริหารงานโดยคณะกรรมการนี้พระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ เริ่มเปิดทำการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2480 ถึงปัจจุบัน รวม 64 ปี เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ปัจจุบันมีผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นนักบวชจำนวน 7 คน มีนักเรียนจำนวน 4,723 คน จำนวนห้องเรียน 99 ห้อง ครูจำนวน 213 คน และครูชาวต่างชาติสอนภาษาอังกฤษจากสถาบันการสอนภาษาจำนวน 18 คน

การดำเนินงานของโรงเรียนในด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม โรงเรียนได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้โรงเรียน ครู และนักเรียนได้รับการประกาศเกียรติคุณ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- 1 โรงเรียนได้รับรางวัลพระราชทานระดับมัธยมศึกษาขนาดกลาง ปีการศึกษา 2531
- 1 โรงเรียนได้รับรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษาขนาดใหญ่ ปีการศึกษา 2541
- 1 รางวัลสถานศึกษาจัดจริยธรรมดีเด่นของกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2540 จากกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
- 1 โรงเรียนที่มีนักเรียนได้รับการยกย่องว่าประพฤติดีมีคุณธรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด ในระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2542
- 1 นักเรียนรับพระราชทานรางวัลชมเชย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2540
- 1 โรงเรียนได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนสีขาวเฉลิมพระเกียรติ ปี 2542
- 1 โรงเรียนได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2542
- 1 ฯลฯ

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ตั้งอยู่เลขที่ 94 ถนนสุนทรโกษา แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110 โทรศัพท์ 0 2671-9041-4 โทรสาร 0 2671-9045 URL www.shc.ac.th มีเนื้อที่ 11 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตชุมชน ทิศเหนือจรดการไฟฟ้านครหลวง

ทิศใต้จรดตลาดปิ่นัง ทิศตะวันออกจรดถนนสุนทรโกษาและตลาดท่าเรือคลองเตย ทิศตะวันตกจรดทางรถไฟท่าเรือและทางด่วน สถานที่สำคัญที่อยู่ใกล้เคียง ได้แก่ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ บ้านปลายเนิน กรมศิลปากร การท่าเรือแห่งประเทศไทย การไฟฟ้า นครหลวงเขตคลองเตย

โรงเรียนได้เน้นการสร้างบรรยากาศที่สะอาด ร่มรื่น อุดมด้วยต้นไม้ และแหล่งธรรมชาติ มีมุมน้ำตก แหล่งน้ำ มีการจัดระบบนิเวศน์ และแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เช่น ป่าไม้มรดกไทย มุมนวนดอกไม้ ไหวรรณคดี มุมนวนหย่อม มุมนวนไม้ดอกไม้ประดับ ชุมการเวก บ้านภูมิปัญญาไทย บ้านวิถีไทย ศาลาประสานใจ ศาลาร่มหทัย ศาลาหทัยเปี่ยมรัก ศาลาพิทักษ์ตรุณ ศาลาพระคุณรักษา และ **ศูนย์จริยธรรม** ทั้งมีการจัดโครงการต้นไม้คุณธรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้นำคุณธรรมจริยธรรมมาเปรียบเทียบกับธรรมชาติ การให้ความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้ รวมทั้งการจัดบรรยากาศเป็นแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน

สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน เป็นชุมชนที่ประกอบธุรกิจ และการค้าเป็นส่วนใหญ่ ด้านข้างโรงเรียนมีชุมชนที่อาศัยอยู่หนาแน่น เป็นแหล่งชุมชนริมทางรถไฟและใกล้กับชุมชนคลองเตย จึงมักมีปัญหาในด้านการรักษาความสะอาด ยาเสพติด และความยากจนของคนในชุมชน โรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีบทบาทในการช่วยเหลือทั้งในด้านการจัดกิจกรรมและการช่วยเหลือในด้านต่างๆ รวมถึงการร่วมกิจกรรมกับเด็ก ๆ ในชุมชน

นอกจากโรงเรียนจะช่วยเหลือและร่วมแก้ปัญหาในชุมชนแล้ว ยังได้จัดโครงการช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ มีการจัดโครงการช่วยเหลือด้านค่าเล่าเรียนโดยร่วมกับสมาคมผู้ปกครองและครูฯ และผู้ปกครองส่วนหนึ่ง ได้ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้มีการจัดทำ “โครงการส่งเสริมสวัสดิภาพนักเรียน” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมให้นักเรียนช่วยเหลือครอบครัวเกี่ยวกับค่าอาหารกลางวันหรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ โดยสมัครช่วยเหลืองานด้านการดูแลรักษาความสะอาดในห้องปฏิบัติการต่างๆ ในโรงเรียน นับเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างก่อนเข้าเรียนหรือพักกลางวันในการปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือตนเองและครอบครัวในด้านค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่ง

การดำเนินงานของโรงเรียนที่สนองตอบแนวคิด การจัดการศึกษา ในด้านคุณธรรมจริยธรรม

ลักษณะการจัดการเรียนการสอน :

โรงเรียนได้ส่งเสริมให้จัดระบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้พร้อมกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามปรัชญาของโรงเรียนที่ว่า “**ชื่อสัตย์ เมตตา วิชาเป็นเลิศ รัก-เทิดคุณธรรม**” โดยเน้นการบูรณาการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้นักเรียนได้รับการปลูกฝัง ซึมซับ และมองเห็นถึงความสำคัญด้านการมีคุณธรรมจริยธรรมต่อตนเอง และสังคม โดยมีรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังตัวอย่าง เช่น

1. การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่เน้นการบูรณาการคุณธรรมในรายวิชา มีการกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาในแผนการเรียนการสอน มีการประเมินผลตามคุณลักษณะที่กำหนด

2. การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิค 4 MAT ซึ่งเป็นกระบวนการที่เน้นการส่งเสริมการพัฒนาด้านสมอง 2 ซีก มีการทำกิจกรรมร่วมกัน รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีพหุปัญญา คือ สติปัญญาด้านดนตรี ด้านภาษา ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการเข้าใจตน

3. การส่งเสริมให้นักเรียนได้จัดทำกิจกรรมโครงการของนักเรียน ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการนำเสนอผลงานอย่างหลากหลาย ทั้งในส่วนของการเรียนการสอนในห้องเรียน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเสนอผลงานของนักเรียนทุกคนในกิจกรรมการเผยแพร่แก่บุคคลภายในและภายนอกโรงเรียน โดยมีผู้ให้ความสนใจในการนำเสนอผลงานของนักเรียนในแต่ละภาคเรียนมากกว่า 4,000 คน นับเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่โรงเรียนได้ให้ความสำคัญ และส่งผลต่อการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนที่เห็นผลได้ชัดเจน ซึ่งได้รับการตอบสนองจากนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเป็นอย่างดี เกิดความพึงพอใจทั้งผู้นำเสนอและผู้ศึกษาโครงการงานของนักเรียนที่จัดนำเสนอ ทั้งได้พบว่าผู้เรียนเกิดความหลากหลายทางความคิด สามารถประเมินคุณธรรม จริยธรรมของตนเองและเพื่อนร่วมงานได้ มองเห็นจุดเด่น จุดด้อยในงานของตน เกิดความภาคภูมิใจในงานที่นำเสนอ เข้าใจถึงกระบวนการทำงานและมีความพยายาม ความตั้งใจในการพัฒนางานของตน

รายละเอียดในแต่ละรูปแบบมีดังต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่เน้นการบูรณาการ จริยธรรมในรายวิชา

โดยการกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาในแผนการเรียนการสอนในทุกระดับและรายวิชาทุกชั้นเรียน มีการประเมินผลตามคุณลักษณะที่กำหนดในแต่ละแผน ดังตัวอย่าง เช่น

แผนการสอน รายวิชา วิทยาศาสตร์ (ว 102)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2

เรื่อง การพัฒนาและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงและทำลายสิ่งแวดล้อมมากที่สุด กล่าวคือ มนุษย์เป็นผู้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นผู้มีบทบาททำให้เกิดมลภาวะ และมีพฤติกรรมต่อการสร้างสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ขึ้น อันเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติของสิ่งแวดล้อมเดิมนั้นมนุษย์จำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้คงสภาพที่ดีอยู่ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อมวลมนุษย์ตลอดไป

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายของการพัฒนาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้ด้วยความตระหนักในบทบาทหน้าที่

2. ระบุความจำเป็นที่ต้องพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้คงอยู่และมีสภาพที่ดีขึ้น

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันระบุปัญหา สาเหตุ และอ้างถึงข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่พบในชุมชนอย่างน้อย 1 ปัญหา

4. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนตามที่ระบุได้อย่างสร้างสรรค์

คุณลักษณะที่ต้องการพัฒนา

1. การตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน
2. ความร่วมมือในหมู่คณะ
3. การแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

เนื้อหา

- ความหมายสิ่งแวดล้อม
- การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน
- ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เสียดุลธรรมชาติ
- การเพิ่มจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว
- การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้อย่างขาดความระมัดระวัง
- การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- การพัฒนา-การอนุรักษ์ป่าไม้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนเข้ากลุ่มกลุ่มละ 4-5 คน ตามที่กำหนด
2. ครูเปิดเพลง “อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม” ให้นักเรียนฟัง 1 รอบ
3. ให้นักเรียนแต่ละคนบันทึกประเด็นสำคัญจากเนื้อเพลงที่ฟัง
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มบอกความรู้สึกที่ได้ฟังเพลง “อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม”

ขั้นสอน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับระบบนิเวศน์แต่ละระบบ ซึ่งจะประกอบด้วยสิ่งมีชีวิต และสิ่งไม่มีชีวิต ต่างก็เป็นสิ่งแวดล้อมซึ่งกันและกัน ต้องพึ่งพาและมีการปรับตัวเพื่อดำรงชีวิตและดำรงพันธุ์ไว้ แต่มนุษย์มักจะปรับสิ่งแวดล้อมให้เหมาะกับการดำรงชีวิตของตน รู้จักน้ำ ดิน ฟ้า อากาศ แสงแดด แร่ธาตุ ป่าไม้ สัตว์ป่า ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิต และในการนำทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมมาใช้ประโยชน์ต้องใช้ให้คุ้มค่า ทั้งต้องมีการพัฒนา และอนุรักษ์ควบคู่กันไป เพื่อให้สิ่งแวดล้อมคงสภาพที่ดีอยู่เสมอ

2. ให้นักเรียนศึกษา ใบความรู้ เรื่อง การพัฒนาและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3. นักเรียนในแต่ละกลุ่มร่วมพิจารณาประเด็นในการศึกษา ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชนในหัวข้อที่กลุ่มสนใจ

4. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอปัญหาของกลุ่มให้เพื่อนร่วมชั้นฟัง และชักจูงให้นักเรียนได้นำเสนอประเด็นปัญหาได้ครบถ้วน

5. ให้นักเรียนศึกษาวิธีการปฏิบัติกิจกรรมที่ 6.6 พัฒนาการ-พัฒนาการ ในหนังสือแบบเรียน พร้อมรับใบงานที่ 1 เรื่อง “สิ่งแวดล้อมในชุมชน” และดำเนินกิจกรรมตามใบงานที่กำหนดภายใน 10 นาที

6. ให้กลุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ และรายงานผลการปฏิบัติงานกลุ่มให้เพื่อนร่วมชั้นฟัง

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมของแต่ละกลุ่ม
2. แต่ละกลุ่มร่วมกันจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในกิจกรรมที่ 6.6 ในคาบที่ 2

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. เทปเพลง อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
2. หนังสือแบบเรียน ว 102 หน้า 105-106
3. ใบความรู้ เรื่อง การพัฒนาและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
4. ใบงานที่ 1 เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน

กิจกรรมการวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากความร่วมมือในการนำเสนอประเด็นปัญหา และการแสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติกิจกรรม
2. พิจารณาจากผลงานการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม

เครื่องมือในการวัด

1. ใบงาน
2. แบบประเมินกิจกรรม

2. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิค 4 MAT

โดยครูผู้สอนจะพิจารณาเนื้อหาที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนตามรูปแบบที่สามารถบูรณาการ และเน้นการส่งเสริมการใช้ความสามารถของแต่ละบุคคลในแต่ละด้าน ทั้งนี้ครูผู้สอนทุกคนได้จัดทำแผนการสอน โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ซึ่งเป็นกระบวนการเน้นการส่งเสริมเรื่องพหุปัญญา (Multiple Intelligences) ในแต่ละด้านคือ ด้านดนตรี (Musical Intelligence) ด้านภาษา (Linguistic Intelligence) ด้านตรรกและคณิตศาสตร์ (Logical and Mathematical Intelligence) ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Body Kinesthetic Intelligence) ด้านมิติสัมพันธ์ (Visual-spatial Intelligence) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence) ใน การเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) ด้านความเข้าใจใน

ธรรมชาติ (Naturalistic Intelligence) ซึ่งเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทุกด้านทั้งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของการเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข ดังตัวอย่าง

แผนการสอน รหัสวิชา ท 305 รายวิชา ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 เรื่อง เห็นแก่ลูก จำนวน 2 คาบเรียน

สาระสำคัญ

“เห็นแก่ลูก” เป็นบทละครพูดขนาดสั้น ให้ความบันเทิงที่แฝงไว้ด้วยแง่คิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่แสดงถึงความรักของพ่อที่มีต่อลูกย่อมมากกว่ารักตนเอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อ่านวรรณกรรมต่างๆ ได้อย่างมีวิจารณญาณโดยแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ วิจารณ์ วิจัยเรื่องที่อ่านได้ *อย่างมีเหตุผล*
 - 1.1 ยกตัวอย่างถ้อยคำ สำนวนที่นิยมใช้ในยุคสมัยจากบทละครเรื่องนี้ โดยเปรียบเทียบกับถ้อยคำสำนวนในยุคปัจจุบันได้ *ด้วยความใฝ่รู้*
 - 1.2 เล่าเรื่องย่อเรื่อง “เห็นแก่ลูก” ได้โดยใช้ภาษาที่ถูกต้องชัดเจนและมีความกระตือรือร้น

- 1.3 ชี้ให้เห็นถึงความรู้สึกผูกพันระหว่างมนุษย์ในแง่ต่างๆ อย่างมีคุณค่า โดยเฉพาะความผูกพันระหว่างพ่อกับลูกด้วยความคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ
- 1.4 อ่านออกเสียงตอนใดตอนหนึ่งของบทละครเรื่อง “เห็นแก่ลูก” และแสดงบทบาทสมมุติได้อย่างสมบทบาท และด้วยความเชื่อมั่น
- 1.5 วาดภาพในจินตนาการจากตัวละครในเรื่องได้อย่างสร้างสรรค์

คุณลักษณะที่ต้องการพัฒนา

1. มีความใฝ่รู้
2. มีความกระตือรือร้น
3. คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ
4. กล้าแสดงออก
5. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. ความรักความผูกพันและความเอื้ออาทรต่อพ่อ

เนื้อหา

1. การเล่าเรื่องย่อจับใจความจากการอ่าน
2. ความรู้สึกผูกพันของพ่อที่มีต่อลูก
3. การอ่านบทสนทนา
4. มีความคิดสร้างสรรค์ในการวาดภาพจากจินตนาการ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ติดแถบประโยคสำนวนภาษาที่ใช้ในบทละครให้นักเรียนอ่านแล้วเปรียบเทียบกับคำในยุคปัจจุบัน

ขั้นสอน

1. ครูกล่าวทบทวนถึงการแบ่งกลุ่มทั้ง 7 กลุ่ม ตามทฤษฎีพหุปัญญาที่ได้สำรวจมาแล้วและได้แบ่งงานให้ทำตามความถนัดของแต่ละกลุ่มดังต่อไปนี้

- กลุ่มที่ 1 (ภาษา) ย่อเรื่องเห็นแก่ลูก แล้วนำมาเล่าหน้าชั้น
- กลุ่มที่ 2 (คณิตศาสตร์) ให้จัดทำแบบสำรวจเพื่อนในชั้นเพื่อสรุปสมมุติฐานรูปแบบของพ่อที่ลูกต้องการ
- กลุ่มที่ 3 (มิติ) วาดภาพตัวละครจากจินตนาการ
- กลุ่มที่ 4 (ร่างกาย) เลือกบทละครตอนหนึ่งจากเรื่อง “เห็นแก่ลูก” มาแสดงและพูดให้สมบทบาท
- กลุ่มที่ 5 (ดนตรี) ค้นหาเพลงที่มีความหมายเกี่ยวกับพ่อมาร้องให้เพื่อนในชั้นฟัง
- กลุ่มที่ 6 (มนุษยสัมพันธ์) จัดกลุ่มอภิปรายเชิงวิเคราะห์เนื้อหาพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้เพื่อนซักถาม
- กลุ่มที่ 7 (การเข้าใจตน) เปรียบเทียบตนเองกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากบทละครและรวบรวมเกี่ยวกับความรักพ่อที่มีต่อลูก

2. ให้นักเรียนกลุ่มภาษาออกมาเล่าเรื่องย่อหน้าชั้น ครูกล่าวชมเชย และเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ขึ้น
3. ในระหว่างที่เพื่อนเล่าเรื่องย่อ ให้นักเรียนกลุ่มมิตีออกมาวาดภาพตัวละครในจินตนาการบนกระดานดำ
4. ให้นักเรียนกลุ่มคณิตศาสตร์ออกมาสรุปผลการสำรวจพ่อที่ลูกต้องการ (ครูสรุปให้ควบคู่กับคุณธรรมความกตัญญูที่ลูกควรมีต่อพ่อ ไม่ว่าจะทำจะเป็นอย่างไรก็ตาม)
5. ให้นักเรียนกลุ่มร่างกาย ออกมาแสดงบทบาทสมมุติ โดยใช้วิธีการพูดให้สมบทบาทมากที่สุด
6. ครูกล่าวสรุปชื่นชม ให้กำลังใจกับนักเรียนที่นำเสนอไปแล้วทั้ง 4 กลุ่มในวันนี้ แล้วให้กลุ่มที่ยังไม่ได้นำเสนอนำเสนอในคาบต่อไป
7. แจกแบบประเมินการทำงานกลุ่มให้กับกลุ่มที่นำเสนอแล้วทั้ง 4 กลุ่ม

สื่อการเรียนการสอน

1. แถบประโยคสำนวนภาษา
2. แบบสำรวจตามแนวทฤษฎีพุทปัญญา
3. บัตรคำ
4. เพลงเกี่ยวกับความรักของพ่อ

กิจกรรมการวัดและการประเมิน

1. สังเกตจากการยกตัวอย่างคำและเปรียบเทียบคำกับสำนวนในยุคปัจจุบันได้ด้วยความรู้
2. สังเกตจากการเล่าเรื่องของนักเรียนด้วยความถูกต้องและกระตือรือร้น
3. สังเกตจากการวิเคราะห์สำรวจความรักของพ่อที่ลูกต้องการได้โดยใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ
4. สังเกตจากการอ่านบทละครสมบทบาทด้วยความเชื่อมั่น
5. สังเกตจากการวาดภาพตัวละครตามจินตนาการได้อย่างสร้างสรรค์

เครื่องมือในการวัด

1. แบบประเมินการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียน (นักเรียนประเมิน)
2. แบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะที่ต้องการ (ครูประเมิน) ตั้งตัวอย่าง

ตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะที่ต้องการ ตามระดับคุณภาพ (3 มาก 2 ปานกลาง 1 ปรับปรุง) พฤติกรรมใดที่มีให้หลังระดับคุณภาพในพฤติกรรมนั้น

ที่	ชื่อกลุ่ม	คุณลักษณะ					
		มีความกระตือรือร้น	คิดริเริ่มสร้างสรรค์	แสวงหาความรู้	กล้าแสดงออก	คิดอย่างมีวิจารณญาณ	ใช้ภาษาได้เหมาะสม
1	ภาษา						
2	คณิตศาสตร์						
3	มิติ						
4	ร่างกาย						
5	ดนตรี						
6	มนุษยสัมพันธ์						
7	เข้าใจตน						

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงการ

f การจัดกิจกรรมโครงการเป็นเครื่องมือหรือเทคนิคหนึ่งที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ และได้ศึกษาอย่างลุ่มลึกด้วยตนเอง โดยมีครูให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ เพื่อให้นักเรียนได้ขยายความรู้พื้นฐานไปสู่ความรู้ใหม่และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

f กิจกรรมโครงการยังช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งจะก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต ที่สมาชิกต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เป็นผู้ผลิต ผู้ปฏิบัติที่สร้างสรรค์ผลงานและองค์ความรู้ได้ ตลอดจนเป็นสมาชิกที่สร้างสรรค์ กลมเกลียว เพื่อความเป็นหนึ่งเดียวในสังคม

1) ลักษณะสำคัญของโครงการ

- 1.1 เป็นเรื่องที่น่าสนใจ สงสัย ต้องการคำตอบ
- 1.2 เป็นการเรียนรู้ที่มีกระบวนการ มีระบบ ครบกระบวนการ
- 1.3 เป็นการบูรณาการการเรียนรู้
- 1.4 นักเรียนใช้ความสามารถหลายด้าน
- 1.5 มีความสอดคล้องกับชีวิตจริง
- 1.6 มีการศึกษาอย่างลุ่มลึก ด้วยวิธีการและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย

- 1.7 เป็นการแสวงหาความรู้และสรุปความรู้ด้วยตนเอง
- 1.8 มีการนำเสนอโครงการด้วยวิธีการที่เหมาะสมในด้านกระบวนการและผลงานที่ค้นพบ
- 1.9 ข้อค้นพบ สิ่งที่ค้นพบ สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

2) วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยโครงการ

โรงเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกิจกรรมโครงการ ด้วยวิธีการ ดังนี้

- 2.1 สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้
- 2.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเลือกวิธีการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
- 2.3 ฝึกทักษะ
 - ทักษะกระบวนการคิดเชิงเหตุและผล
 - ทักษะการแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย
 - ทักษะการทำงานร่วมกัน
 - ทักษะวิธีการตั้งคำถามและวิธีการหาคำตอบ
 - ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน

3) การดำเนินการจัดกิจกรรมและการนำเสนอผลงานโครงงานนักเรียน

- 3.1 กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการจัดทำโครงการ โดยให้ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาและนักเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจ
- 3.2 สมาชิกแต่ละกลุ่มจัดทำ Mind Mapping จัดทำโครงการ สืบค้นข้อมูลในสิ่งที่นักเรียนสนใจ ต้องการศึกษารเรียนรู้
- 3.3 นักเรียนปฏิบัติการทำโครงการ ด้วยวิธีการศึกษาและเรียนรู้ที่กลุ่มเป็นผู้กำหนดตารางในการปฏิบัติงาน ด้วยการอภิปราย การศึกษาค้นคว้า การปฏิบัติการทดลอง และอื่นๆ
- 3.4 ติดตาม ดูแล สนับสนุน และเป็นพี่ปรึกษาในการทำโครงการของนักเรียนตามที่นักเรียนประสงค์ กระตุ้นให้นักเรียนได้สร้างความรู้อย่างหลากหลาย เน้นความสำคัญในด้านการวางแผน การประเมินผลงานด้วยตนเอง เพื่อนสมาชิก ครูที่ปรึกษา บุคคลภายในและภายนอกโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง
- 3.5 กำหนดการนำเสนอผลงานโครงงานนักเรียน โดยมีจุดประสงค์ ดังนี้

- f เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกกลุ่มได้แสดงผลงาน การศึกษาจากการปฏิบัติโครงการ
- f เพื่อเผยแพร่ผลงานการศึกษาและแนวทางการ เรียนรู้จากกิจกรรมโครงการที่หลากหลาย
- f เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาและเรียนรู้ข้อค้นพบที่ได้ จากกิจกรรมการจัดทำโครงการของผู้อื่น
- f เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงานกลุ่ม
- f เพื่อแสดงให้เห็นถึงกระบวนการการทำงานที่ส่งผล ต่อการศึกษาและการเรียนรู้

4) วิธีการนำเสนอ

นักเรียนทุกกลุ่มจัดเตรียมการนำเสนอ ดังนี้

- 4.1 นำเสนอในรูปแบบเอกสารที่ระบุแผนที่ความคิด โครงการ ผลการดำเนินงาน ผลการประเมินตนเอง ความคิดเห็นและความภาคภูมิใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 4.2 นำเสนอโดยการจัดทำข้อมูลประกอบการบรรยาย โดย แสดงกระบวนการ (Process) และผลงาน (Product) ของทุกกลุ่มโครงการ แต่ละภาคเรียน (นำเสนอใน นิทรรศการผลงานโครงการนักเรียนประจำภาคเรียน)

แนวทางการประเมินด้านคุณธรรมจริยธรรม จากกิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงการ

แนวทางการประเมินด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ผ่านกระบวนการ เรียนรู้โดยโครงการมีดังนี้

1. พิจารณาระดับคุณภาพการปฏิบัติกิจกรรมโครงการ นักเรียนโดยครูที่ปรึกษา ในด้านการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผลงาน

2. พิจารณาจากผลการประเมินตนเองของนักเรียนด้านการ วางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผลงาน รวมถึงการเปรียบ เทียบระดับการปฏิบัติและระดับที่ต้องการปฏิบัติ

พฤติกรรมที่ต้องการวัด (แบบวัดพฤติกรรม ข้อ 1, 2)

(1) กระบวนการในการทำงาน

ตัวชี้วัด

- มีการแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนที่ความคิด
- มีความร่วมมือในการจัดทำเค้าโครงโครงการ
- มีการระบุที่มา ความสำคัญ จุดมุ่งหมายและวิธีการดำเนินงานชัดเจน

(2) การดำเนินงาน

ตัวชี้วัด

- มีความตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานร่วมกัน
- การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้
- มีการปรึกษาหารือในระหว่างการทำงาน
- มีการแก้ไขปัญหาและหาข้อความรู้เพิ่มเติมในการปฏิบัติงาน
- มีการให้ความช่วยเหลือกันและกันเมื่อมีปัญหาในการทำงาน

(3) การประเมินผลงาน

ตัวชี้วัด

- มีการปรับปรุงผลงานจนเป็นที่พอใจ
- มีการแสดงความคิดเห็นในการประเมินผลงานของตน

3. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการศึกษาและเรียนรู้ในกิจกรรมการเสนอผลงานจากแบบบันทึกหลังการนำเสนอผลงานและการศึกษาผลงานโครงการ

4. พิจารณาจากข้อมูลของผู้ปกครอง ชุมชนที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำกิจกรรมโครงการของนักเรียน

พฤติกรรมที่ต้องการวัด (แบบวัดพฤติกรรมข้อ 3, 4)

(1) ความมีวินัย

ตัวชี้วัด

- สนใจใฝ่รู้
- มีความรับผิดชอบ
- มีความอดทนในการปฏิบัติงาน
- มีการตั้งเป้าหมายในการทำงาน
- มีลักษณะของความเป็นผู้นำ
- มีการรับฟัง / เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
- มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- มีความตั้งใจในการทำงานให้สำเร็จ

(2) ค่านิยมประชาธิปไตย

ตัวชี้วัด

- เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น
- ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น
- มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น

(3) การเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง

ตัวชี้วัด

- รู้แหล่งเรียนรู้ และวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย
- สามารถรวบรวมข้อมูล
- สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีการแก้ปัญหาได้

- สามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปแบบยุทธวิธี
 - สามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ
 - สามารถประยุกต์ในการใช้ข้อมูลและพัฒนาความรู้
- (4) การเรียนรู้ที่จะทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น
- ตัวชี้วัด**
- มีความสามารถในการวางแผน
 - มีความสามารถในการปฏิบัติงาน
 - มีความสามารถในการติดตาม ประเมินผลและสรุปรายงาน
 - มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการ
- (5) มีความสุขในการปฏิบัติงาน
- ตัวชี้วัด**
- สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง
 - รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
 - ทำประโยชน์ให้กับหมู่คณะ
 - พึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่า ดี ถูกต้อง
 - มีความเชื่อมั่นและเข้าใจในตนเอง
 - มีความสุขที่ได้เรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินกิจกรรมโครงการ

1. แบบประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการ โดยครูที่ปรึกษา แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมโครงการนักเรียนรายกลุ่มสำหรับครูที่ปรึกษา แยกตามระดับการปฏิบัติของนักเรียน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยมาก

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	มีการแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนที่ความคิด					
2	มีความร่วมมือในการจัดทำเค้าโครงโครงการ					
3	การเขียนเค้าโครงโครงการมีการระบุที่มาความสำคัญ จุดมุ่งหมาย และวิธีการดำเนินงานได้ชัดเจน					
4	มีความตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานร่วมกัน					
5	การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด					
6	มีการปรึกษาหารือในระหว่างการดำเนินงาน					
7	มีการแก้ไขปัญหาและหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปฏิบัติงาน					
8	มีการให้ความช่วยเหลือกันและกันเมื่อมีปัญหาในการทำงาน					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
9	มีการปรับปรุงแก้ไขผลงานจนเป็นที่พอใจ					
10	มีการแสดงความคิดเห็นในการประเมินผลงานของตน					

2. แบบการประเมินตนเองของนักเรียนรายบุคคล เกี่ยวกับกิจกรรมโครงการ การประเมินจะประเมินเป็นด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผลงาน และเปรียบเทียบระหว่างระดับการปฏิบัติและระดับที่ต้องการปฏิบัติ

การให้คะแนนของแบบประเมินตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมโครงการแยกตามระดับการปฏิบัติ และระดับที่ต้องการปฏิบัติ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยมาก

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น													
		ระดับที่ปฏิบัติ					ระดับที่ต้องการปฏิบัติ								
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1				
1	มีการแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนที่ความคิด														
2	มีความร่วมมือในการจัดทำเค้าโครงโครงการ														
3	การเขียนเค้าโครงโครงการมีการระบุที่มา ความสำคัญ จุดมุ่งหมาย และวิธีการดำเนินงานได้ชัดเจน														
4	มีความตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานร่วมกัน														
5	การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด														
6	มีการปรึกษาหารือในระหว่างการดำเนินงาน														
7	มีการแก้ไขปัญหาและหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปฏิบัติงาน														
8	มีการให้ความช่วยเหลือกันและกันเมื่อมีปัญหาในการทำงาน														
9	มีการปรับปรุงแก้ไขผลงานจนเป็นที่พอใจ														
10	มีการแสดงความคิดเห็นในการประเมินผลงานของตน														

เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยของแบบประเมิน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการ และแบบประเมินตนเองของนักเรียนรายบุคคล มีดังนี้

- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง ปฏิบัติมาก
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง ปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายถึง ปฏิบัติน้อยมาก

3. แบบสรุปข้อมูลด้านการปฏิบัติในเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จากแบบบันทึกของนักเรียน (Diary) ความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน หลังการนำเสนอผลงานและการศึกษาผลงานโครงการ การประเมินจะประเมินจากความดี การแสดงออกของพฤติกรรมตามคุณลักษณะย่อยๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คุณลักษณะ	คุณลักษณะย่อย	รอยคะแนน	ความถี่
คนดี	มีวินัย		
	u สนใจใฝ่รู้		
	u มีความรับผิดชอบ		
	u มีความอดทนในการปฏิบัติงาน		
	u มีการตั้งเป้าหมายในการทำงาน		
	u มีลักษณะของความเป็นผู้นำ		
	u มีการรับฟัง/เคารพความคิดเห็นผู้อื่น		
	u มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน		
	u มีความเชื่อมั่นในตนเอง		
	u มีความตั้งใจในการทำงานให้สำเร็จ		
ค่านิยมประชาธิปไตย	เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น		
	u การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น		
	u ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น		
	u มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น		

คุณลักษณะ	คุณลักษณะย่อย	รอยคะแนน	ความถี่	
คนเก่ง	การเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือตนเอง			
	u รู้แหล่งข้อมูล และวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย			
	u สามารถรวบรวมข้อมูล			
	u สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีการแก้ปัญหาได้			
	u สามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปแบบยุทธวิธี			
	u สามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ			
	u สามารถประยุกต์ใช้และพัฒนาความรู้			
	การเรียนรู้ที่จะทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น	การเรียนรู้ที่จะทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น		
		u มีความสามารถในการวางแผน		
		u มีความสามารถในการปฏิบัติงาน		
u มีความสามารถในการติดตาม ประเมินผล และสรุปรายงาน				
คนมี ความสุข	u มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการ			
	u สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง			
	u รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
	u ทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ			
	u พึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่า ดี ถูกต้อง			
	u มีความเชื่อมั่นและเข้าใจตนเอง			
u มีความสุขที่ได้เรียนรู้สิ่งที่ต้องการเรียนรู้				

4. **แบบประเมินความคิดเห็นที่นักเรียนแต่ละกลุ่มสร้างขึ้นเอง** เป็นการประเมินคุณลักษณะที่นักเรียนต้องการประเมิน โดยประเมินการปฏิบัติของสมาชิกทั้งกลุ่ม และประเมินความคิดเห็นในการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม

ตัวอย่าง (กลุ่มที่ ๑)

หัวข้อการประเมิน	ระดับการปฏิบัติของสมาชิกในกลุ่ม		
	ดีมาก (3)	ดี (2)	พอใช้ (1)
1. การเตรียมงาน			
2. การแบ่งหน้าที่ในการทำงาน			
3. การกำหนดขั้นตอนในการทำงาน			
4. การปฏิบัติตามขั้นตอนของกลุ่ม			
5. ความรับผิดชอบของสมาชิก			
6. ความสามัคคีในกลุ่ม			

เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 - 3.00	หมายถึง	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 - 2.49	หมายถึง	ดี
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.49	หมายถึง	พอใช้

ตัวอย่าง (กลุ่มที่ ๒)

การประเมินความคิดเห็นในการทำงานของสมาชิกในกลุ่มระดับคะแนน

- 4 มีการปฏิบัติในระดับดีมาก
- 3 มีการปฏิบัติในระดับดี
- 2 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 1 มีการปฏิบัติในระดับน้อย

ชื่อ-สกุล (สมาชิก)	คุณลักษณะ			
	ความอดทน	ความตั้งใจ	ความรับผิดชอบ	กล้าแสดงความคิดเห็น
1.				
2.				
ค่าเฉลี่ย				

เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยของแบบประเมิน

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50- 4.00	หมายถึง	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 - 3.49	หมายถึง	ดี
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 - 2.49	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.49	หมายถึง	น้อย

ทั้งนี้การจัดกิจกรรมการนำเสนอผลงานโครงงานนักเรียนเป็นโอกาสที่จะให้เด็กได้แสดงความสามารถ ทั้งส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ในการศึกษาผลงานผู้อื่น เป็นการฝึกให้นักเรียนกล้าแสดงออกในทางความคิด รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับความคิดของผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมในสังคมได้ด้วยการเอื้อเฟื้อเกื้อกูล มีความภาคภูมิใจในตนเอง สร้างความเชื่อมั่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเด็กให้พัฒนาได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำโครงงาน

5.1 ความคิดเห็นของนักเรียน

ตัวอย่างข้อมูล : การแสดงความคิดเห็นของนักเรียน ในแบบบันทึกท้ายเอกสารการจัดทำโครงงานของนักเรียนแต่ละโครงงาน

ตัวอย่างที่ 1

สมาชิกในกลุ่มทุกคนมีความภาคภูมิใจกับผลงานเป็นอย่างมาก เพราะได้ทำงานอย่างเต็มความสามารถ และยังได้รู้จักผู้คนที่ได้ไปสัมภาษณ์ พร้อมทั้งได้ทราบถึงทัศนคติของผู้คนในชุมชนต่อโรงเรียนของเรา และที่สำคัญพวกเราได้ฝึกความสามัคคี ซึ่งการทำงานนั้น พวกเราก็ได้ทำงานกันอย่างเต็มที่ แม้ว่าระยะเวลาจะไม่เอื้ออำนวยก็ตาม แต่พวกเราก็นัดพบกันวันหยุดเพื่อสัมภาษณ์ ทำให้งานของพวกเราออกมาดีตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ (ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2)

คุณลักษณะที่ระบุ :

มีความตั้งใจในการทำงานให้สำเร็จ มีการตั้งเป้าหมายในการทำงาน ฟังพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่า ดี ถูกต้อง

ตัวอย่างที่ 2

มีความรู้สึกถึงงานที่ทำว่า งานที่ทำอยู่นี้วิเศษมาก Wonderful และงานที่พวกหนูทำเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เพราะ EQ มีอยู่ในตัวทุกคน ดังนั้นการศึกษาเพื่อรู้จักอารมณ์ หรือ EQ ของตนเอง จึงเป็นสิ่งที่ดีมากช่วยสอนให้รู้จักอารมณ์ตนเองได้มากขึ้น ในการทำงานก็มีอุปสรรคบ้าง ซึ่งสมาชิกทุกคนได้ช่วยกันทำให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

หนูรู้สึกภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมครั้งนี้ จึงพยายามทำโครงการนี้อย่างสุดความสามารถ เพราะเป็นเรื่องที่พวกหนูต้องการศึกษา เป็นเรื่องใหม่ที่มีคนสนใจมาก

งานชิ้นนี้พวกหนูใส่อารมณ์ ความรู้สึก และชีวิต จิตใจรวมไปด้วย จึงทำให้งานออกมาอย่างประสบผลสำเร็จ

“ทุกอย่าง ถ้ามีความตั้งใจ ต้องประสบความสำเร็จเสมอ”

(ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)

คุณลักษณะที่ระบุ :

ความสนใจใฝ่รู้ ความอดทนในการปฏิบัติงาน การตั้งเป้าหมายในการทำงาน มีความสุขที่ได้เรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ฯลฯ

ตัวอย่างที่ 3

กลุ่มของข้าพเจ้ามีความภาคภูมิใจกับผลงานที่ออกมาจากฝีมือของพวกเรา ทุกคนในกลุ่ม ร่วมมือ ร่วมใจกันทำเป็นอย่างมาก เพราะผลงานนั้นเกิดจากความสามัคคีของพวกเราทุกคน ถึงแม้ว่าจะมีอยู่หลายครั้งที่พวกเราขัดแย้งกัน แต่สิ่งเหล่านั้นคือสิ่งที่ทำให้พวกเราได้เรียนรู้ถึงการทำงานร่วมกันในกลุ่มว่าการทำงานในระบบกลุ่มนั้นต้องอาศัยความสามัคคีของสมาชิกทุกคนในกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญ สุดท้ายนี้ พวกเราขอฝากไว้ว่า

“สามัคคี คือ พลัง”

(ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)

คุณลักษณะที่ระบุ :

ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พึงพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าดี ถูกต้อง ฯลฯ

ตัวอย่างที่ 4

การทำโครงการชิ้นนี้ พวกเราได้รับทั้งความสุข สนุกสนาน ความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น ทำให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีความคิดความอ่านมากขึ้น มีความเป็นอิสระทางความคิด

โครงการนี้พวกเราทำด้วยความตั้งใจและความภาคภูมิใจ ต่อผลงานชิ้นนี้มาก ซึ่งอยากถ่ายทอดความคิดของเราต่อ สาธารณชนเพื่อให้มีความรู้และรู้จักที่มาและจุดประสงค์ของ โครงการนี้

(ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)

คุณลักษณะที่ระบุ :

มีความสุขที่ได้เรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบ มีความตั้งใจในการทำงานให้สำเร็จ

ตัวอย่างที่ 5 ความคิดเห็นต่างๆ เช่น

1. รู้สึกดีที่ได้ทำงาน รู้สึกได้พัฒนาฝีมือในการใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมต่างๆ รู้สึกดีที่ได้ทำผลงานชิ้นนี้ขึ้นมาค่ะ
2. รู้สึกภูมิใจกับงานชิ้นนี้มาก เพราะผู้ร่วมงานในกลุ่มมีความสามัคคีกันมาก แม้จะมีการท้อถอยในบางครั้งก็ตาม แต่ก็เป็นประสบการณ์ที่ดี ที่ได้ทำงานกับคนหมู่มาก ได้ร่วมกันในการทำงาน ภูมิใจกับงานชิ้นนี้มากค่ะ
3. รู้สึกดีใจที่ได้ทำงานร่วมกับเพื่อนๆ และมีครูคอยให้คำแนะนำ รู้สึกว่าการทำงานนี้ ฝึกให้เรา มีความรับผิดชอบมากขึ้น ได้ฝึกทักษะและนำความรู้ที่เรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์

4. รู้สึกสนุกกับงานที่ทำ ฝึกทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากขึ้น รู้จักการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ รู้สึกสนุกกับการพากย์การ์ตูน

5. รู้สึกดีและสนุกกับงานที่ทำด้วยความสามารถของคนที่ได้เรียนมา และภูมิใจกับผลงานของตนที่ออกมา และเพื่อนๆ ก็มีความช่วยเหลือดี

6. เพื่อนๆ ทุกคนตั้งใจทำงาน และให้ความร่วมมือกันดี ทุกคนทุ่มเทให้กับงานนี้ เพื่อให้ผลงานออกมาดีที่สุดเท่าที่พวกเราจะทำได้ ดีใจที่ได้ทำงานกับเพื่อนๆ และครู ซึ่งคอยช่วยเหลือ และให้คำแนะนำกับพวกเราตลอดมา รู้สึกภูมิใจกับผลงานชิ้นนี้มากค่ะ

คุณลักษณะที่ระบุ :

มีความสามัคคี มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบ ความตั้งใจในการทำงานให้สำเร็จ มีความสุขที่ได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้ ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น

ตัวอย่างข้อมูล : การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมเสนอผลงานและการศึกษาโครงการของกลุ่มอื่นๆ

“ณ วันที่ 8 ก.ย. 43 เช้าวันนี้เป็นวันที่อากาศแจ่มใส ฉันมาถึงโรงเรียนแต่เช้า เพราะวันนี้ ฉันต้องนำเสนอโครงการที่ฉันและเพื่อนๆ ได้คิดขึ้นมา โครงการของฉัน คือ “ทำอย่างไรให้เรียนเก่ง” ในช่วงเช้า ฉันและเพื่อนอีก 2 คน ได้ทำหน้าที่เสนอโครงการแก่นักเรียนและคุณครูที่มาเยี่ยมชมโครงการ ฉันรู้สึกดีที่ได้แบ่งปันและออกความคิดเห็นแก่ผู้ที่มาเยี่ยมชมโครงการ และดีใจที่ได้รับคำชมจากคุณครูว่าเป็นโครงการที่ดี ฉันและเพื่อนอธิบายโครงการอย่างเต็มที่ แม้ทุกคนจะเหนื่อย แต่ก็ไม่มีใครบ่นสักคำ ในช่วงตอนบ่ายเพื่อนๆ อีก 4 คน ได้มาทำหน้าที่นำเสนอโครงการแทนฉันและเพื่อนอีก 2 คน ฉันและเพื่อนได้เริ่มชมโครงการไปรอบๆ ที่ตึกสิรินเทพ และโรงอเนกประสงค์ได้รับความรู้เพิ่มเติมมากมาย ทุกโครงการล้วนแต่เป็นสิ่งที่น่าสนใจ ทุกคนนำเสนอโครงการของตนเองอย่างเต็มความสามารถ ด้วยความสนุกสนาน แต่โครงการที่ฉันชอบมากที่สุด คือโครงการกับดักแมลงสาบ เพราะพวกพี่ๆ เสนอได้ดี แปลกใหม่ น่าสนใจทำให้ไม่น่าเบื่อ และอีกโครงการหนึ่ง คือ โครงการศิลปะ เพื่อนๆ วาดรูปได้อย่างสวยงามมาก ซึ่งไม่น่าเชื่อว่า เด็ก ม. 3 จะสามารถทำได้ จากนั้นพวกเราได้ไปชมโครงการต่อที่หอประชุม 1 ซึ่งเป็นที่จัดแสดงผลงานของน้องชั้น ม. 1, ม. 2 ฉันรู้สึกทึ่งมาก เพราะไม่คิดว่าน้อง ม. 1, ม. 2 จะนำเสนอโครงการ

ได้ดีเท่านี้ แล้วพวกเรา ก็ไปดูโครงการที่ห้อง Internet พวกเราได้ดูนิทานสนุกมากเป็นผลงานของพี่ ม. 5

วันนี้ ฉันรู้สึกว่าเป็นอีกวันหนึ่งที่ฉันได้ใช้เวลาอย่างคุ้มค่า เพราะได้รับความรู้ ความสนุกสนาน ประสบการณ์มากมาย ฉันและเพื่อนๆ ก็ได้แสดงความสามารถ ความคิดเห็นอย่างเต็มที่ นักเรียนทุกคนสนใจในโครงการ ได้ทำในสิ่งที่ไม่ได้ทำมาก่อน ฉันคงจดจำวันดีๆ อย่างนี้ตลอดไป ไว้ใช้ประสบการณ์ที่ดีในชีวิตของฉัน

(ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)

“ภายในงานมีโครงการที่น่าสนใจมากมายทำให้ได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน การจัดแสดงผลงานที่เราได้ศึกษาค้นคว้า ทำให้เราได้รับประโยชน์มากมาย เช่น ความกล้าแสดงออก ฝึกการพูด ทำให้ทราบว่าจะสำเร็จได้ด้วยดี ถ้ามีความสามัคคีกัน มีการวางแผน แบ่งงาน ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เราหาไม่ได้ในตำราเรียนและการบอกของผู้อื่น เป็นประสบการณ์ที่มีค่า ทุกๆ คนประทับใจมากและหนูเชื่อว่าวันนี้จะอยู่ใน ความทรงจำของเพื่อนๆ และตัวหนูตลอดไป

5.2 ความคิดเห็นของผู้ปกครอง

ตัวอย่างข้อมูล : การแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครองในแบบบันทึกท้ายเอกสารการจัดทำโครงการของนักเรียนแต่ละโครงการ

“ผมรู้สึกภูมิใจที่ลูกของผมมีความกล้าแสดงออกในการสัมภาษณ์บุคคลภายนอก และผมคิดว่าในโครงการชิ้นนี้จะทำให้ลูกของผมได้รับประสบการณ์ ท้ายสุดนี้ผมตั้งใจมากที่สุดที่ผมทำได้ในสิ่งที่ผมคิดว่าลูกผมทำไม่ได้ แต่ลูกผมก็สามารถทำได้สำเร็จ”

“ดิฉันตั้งใจมากที่ทางโรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบนี้ในภาคเรียนที่ 2 อีก เพราะจากภาคเรียนที่ 1 ลูกดิฉันได้ทำงานเย็บปักถักร้อย แต่การที่ลูกได้เล่าให้ฟังเกี่ยวกับการสัมภาษณ์นั้น ดิฉันรู้สึกว่าลูกได้เล่าอย่างมั่นใจ จึงคิดได้ว่างานชิ้นนี้จะทำให้ลูกกล้าแสดงออกมากขึ้น กล่าวคือ โครงการชิ้นนี้ให้ประโยชน์เช่นเดียว กับงานเย็บปักถักร้อย”

“ดีใจมากที่เห็นลูกกระตือรือร้นในการทำงาน และรู้สึกว่าเขามีความกล้าแสดงออกมากขึ้น จึงขอขอบคุณมายังโรงเรียนที่จัดการเรียน ชมรมรูปแบบนี้”

“เป็นโครงการที่ทำให้เด็ก ๆ ได้ฝึกการทำงานร่วมกัน ค้นหาบทสรุปของกลุ่มได้ด้วยการแสดงความคิดเห็น และช่วยเหลือร่วมมือกันและกัน รวมทั้งสามารถฝึกฝนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รู้จักรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีมาก”

5.3 ความคิดเห็นของครู

ตัวอย่างข้อมูล : การแสดงความคิดเห็นของครูในแบบบันทึกท้ายเอกสารการจัดโครงการของนักเรียนแต่ละโครงการ

“ตลอดเวลาที่เป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียนกลุ่มนี้ ได้สังเกตเห็นว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบมาก มีความสนใจต่อเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์เป็นอย่างมาก มีการวางแผน มีการแบ่งงานกันทำ และมีความรับผิดชอบดีเยี่ยม นักเรียนกลุ่มนี้มักจะไม่คุยกันเสียงดังในขณะที่ทำงาน ยกเว้นการพากย์เสียงตัวละครในนิทานอีกประการหนึ่ง นักเรียนเป็นเด็กที่สอนง่าย เข้าใจง่าย เวลามีปัญหา อธิบายให้ฟังเพียงครั้งเดียวจะเข้าใจ และดำเนินการทำงานกันเองจนประสบความสำเร็จอย่างน่าภาคภูมิใจ”

(ครูที่ปรึกษาโครงการ)

“นักเรียนกลุ่มนี้สามารถแก้ปัญหาได้ดีมาก มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน นักเรียนทุกคนมีความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี ถึงแม้จะมีปัญหาในการทำงานบ้าง แต่ทุกคนก็ช่วยกันแก้ไขข้อบกพร่องและปรับปรุงผลงานออกมาได้ดี

(ครูที่ปรึกษาโครงการ)

ตัวอย่างกิจกรรมโครงการนักเรียน

- > นิทานออนไลน์
- > โครงการรีไซเคิลจากใบไม้แห้ง
- > พระพุทธรูป ในสายตาของชุมชนคลองเตย
- > โครงการกระดาษสวยด้วยรีไซเคิล
- > โครงการ Novel 2000
- > โครงการสำรวจความคิดเห็นของชาวต่างประเทศที่มีต่อประเทศไทย
- > โครงการ ฟ. พัน
- > โครงการรีไซเคิลเปเปอร์
- > โครงการ Web Page
- > โครงการทำอะไรให้เรียนเก่ง
- > โครงการสมุนไพรปราบศัตรูพืช

- > โครงการงานชีวิต
- > โครงการสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์จากเศษวัสดุ
- > โครงการ Beauty School 2000
- > โครงการเทียนหอมสายรุ้ง
- > โครงการความรู้กว้างไกล อ่านพระพุทธรูป
- > โครงการ Magazine for You
- > โครงการการ์ตูนเสริมสร้างปัญญา
- > โครงการปุ๋ยหมัก เศษผัก ผลไม้
- > ฯลฯ

การพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม

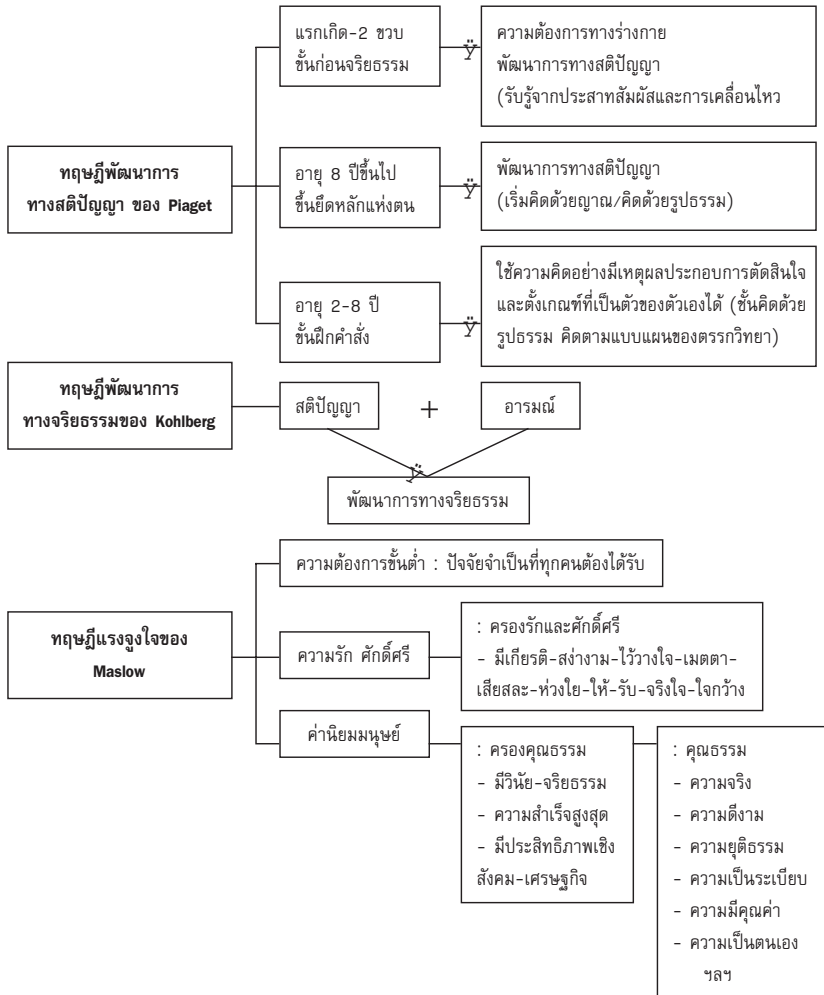
โรงเรียนได้ใช้หลักพื้นฐานที่สำคัญ 2 ประการ ในการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่

1. ทฤษฎีทางจิตวิทยา
2. หลักธรรมคำสอนของศาสนา

รายละเอียดในแต่ละเรื่องเป็นดังนี้

1. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามทฤษฎีทางจิตวิทยา

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามทฤษฎีทางจิตวิทยา
แสดงภาพดังต่อไปนี้

2. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยยึดหลักคำสอนทางศาสนา

โรงเรียนได้ดำเนินกิจกรรมด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม มาตั้งแต่เริ่มแรก โดยยึดหลักคำสอนทางศาสนาเป็นตัวตั้ง ซึ่งมีคณะผู้บริหารของโรงเรียนเป็นนักบวช มีการบริหารโรงเรียนตามวาระ มีจุดมุ่งหมายแน่วแน่ในการส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยยึดคุณธรรม ด้านความซื่อสัตย์ เมตตา ให้มีจิตสำนึกในการปฏิบัติด้านความซื่อสัตย์ เมตตาอยู่เสมอ นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งโรงเรียน ในปี พ.ศ. 2480 จนถึงปัจจุบัน โรงเรียนได้ให้ความสำคัญในด้านการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่องและมากยิ่งขึ้นโดยทุกวิถีทาง เพื่อให้เยาวชนสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยการมุ่งเน้นให้เด็กได้เรียนรู้ เข้าใจในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น ให้มีความรักต่อเพื่อนมนุษย์ รู้จักการอยู่ร่วมกัน มีการเคารพซึ่งกันและกัน ให้ความสำคัญในด้านศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ตามแบบอย่างของพระพุทธรูปพระเยซูคริสต์เจ้าองค์อุปถัมภ์ของโรงเรียน นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนทุกคนได้เรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา ตามศาสนาที่นักเรียนนับถือ โดยให้มีการปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

การจัดกิจกรรมในด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม แต่เดิมมุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนและปฏิบัติโดยครูเป็นผู้สอนเป็นผู้กำหนดและเป็นแบบอย่าง นักเรียนจะปฏิบัติตามที่ครูบอกกล่าวและ

กำหนดกิจกรรมให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ ต่อมาการจัดการเรียนการสอนในด้านวิชาการเปลี่ยนแปลงไป มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้เด็กได้มีบทบาทในการคิดวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหาโดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ ดูแล กิจกรรมดังกล่าวจะเป็นการเรียนรู้อิงทั้งในด้านเนื้อหาวิชา และการฝึกปฏิบัติในด้านการอยู่ร่วมกันโดยอาศัยคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กันไป ทำให้ผู้เรียนเกิดปัญญาและจิตสำนึก พร้อมทั้งมีการปฏิบัติจริง โดยเฉพาะสามารถวัดและประเมินผลในด้านคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับการเรียนรู้ทางด้านวิชาการซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะเป็นการเรียนรู้อิงที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็น **คนดี คนเก่ง และมีความสุข**

ปัจจุบันแม้ว่าสังคมจะเปลี่ยนไป โรงเรียนยังคงรักษาคุณลักษณะของศิษย์พระหฤทัยฯ ให้คงมั่นด้วยคุณธรรมจริยธรรมไว้ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากครู ผู้ปกครองและนักเรียนเป็นอย่างดี รวมถึงชุมชนได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวจำเป็นต้องเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง มีการพัฒนาที่ต่อเนื่องและครอบคลุมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทำให้เด็กสามารถมองเห็นคุณค่าของตนเอง เป็นคนที่มีปัญญา รู้จักคิด แสวงหาความจริงในชีวิตได้ ทำให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้จากความร่วมมือของทุกฝ่ายทำให้สังคมเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้โดยยึดหลักวิถีประชาธิปไตย ทั้งเป็นสังคมประชาธิปไตยที่ทุกคนรู้จัก สิทธิ บทบาท

หน้าที่ของตน โดยเป็นความหวังของโรงเรียนที่จะให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน

ในส่วนของการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนซึ่งประกอบด้วย ครู นักการ คณงาน เจ้าหน้าที่ พี่เลี้ยง พร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรม โดยโรงเรียนได้จัดให้มีการอบรมแก่บุคลากรในรูปแบบต่างๆ ในส่วนของครูโรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และเข้าใจในเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม พร้อมทั้งมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการฟื้นฟูจิตใจประจำปี มีการจัดอบรมครูในโรงเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเสริมสร้างค่านิยม (กิจกรรม V.C. Value Clarification) กระบวนการเรียนการสอนแบบบูรณาการจริยธรรม รวมถึงการเข้ารับการอบรม รับฟังการแบ่งปันข้อคิดจากบาทหลวงคาทอลิกผู้แทนทางศาสนาซึ่งได้จัดให้ครูทุกคนได้เข้ารับฟังเดือนละ 1 ครั้งในวันศุกร์สัปดาห์ที่ 2 ซึ่งมีการแยกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เป็นคาทอลิกจะรับฟังแนวการจัดการเรียนการสอนศาสนาคาทอลิก โดยครูและเจ้าหน้าที่ พี่เลี้ยงทุกคนที่นับถือศาสนาคริสต์จะนำสิ่งที่ได้รับมาถ่ายทอดแก่นักเรียนทุกคนเดือนละ 2-3 ครั้ง ในส่วนครูที่นับถือศาสนาอื่นจะรับการแบ่งปันข้อคิดในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาตนและนำไปแบ่งปันกับนักเรียนของตนต่อไป การจัดกิจกรรมดังกล่าวนับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญทำให้ครูได้ฟังตระหนักถึงความจำเป็นมนุษย์ ตระหนักถึงหน้าที่ที่จะเป็นผู้สอน แนะนำศิษย์ให้ปฏิบัติตนเป็นคนดีในสังคม ในส่วนของนักการ เจ้าหน้าที่ พี่เลี้ยง จะ

ได้รับการอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมจากผู้บริหารซึ่งเป็นนักบวชอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังได้จัดกิจกรรมการเข้าค่ายสัมมนาเพื่อการทำกิจกรรมร่วมกันปีละ 1-2 ครั้ง อันเป็นการสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน รวมถึงการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก จากที่โรงเรียนได้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้บุคลากรในโรงเรียนได้เห็นความสำคัญของการเป็นแบบอย่างการปฏิบัติตน และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กในโรงเรียน ทั้งเป็นการสร้างแนวทางการอยู่ร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียนทุกฝ่ายให้มีความรัก ความสามัคคี มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดสันติสุข และมีความเข้าใจอันดีต่อกัน

ยุทธศาสตร์ที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนด้านคุณธรรมจริยธรรม ประสบผลสำเร็จ

การจัดการเรียนการสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมให้ประสบผลสำเร็จได้ ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้าน ทั้งด้านการบริหาร การจัดการ การประสานสัมพันธ์ การพัฒนาบุคลากร และความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งนี้โรงเรียนได้ใช้ยุทธศาสตร์ที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมประสบผลสำเร็จได้ ด้วยวิธีการดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. การให้บุคลากรได้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน โดยการจัดอบรม สัมมนา แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม เช่น การอบรมในด้านกิจกรรม V.C. (การพัฒนาตนด้านคุณธรรม) การอบรม เรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotion Quotient) และอื่นๆ
2. การส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เช่น โครงการบูรณาการจริยธรรม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ 4 MAT การจัดการเรียนที่เน้นทฤษฎีพหุปัญญา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ฯลฯ
3. การจัดการเรียนการสอนจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย โดยหลังการจัดกิจกรรมในแต่ละแผนการเรียน จะประเมินโดยการสังเกตจากผลงาน จากความร่วมมือและการปฏิบัติตน ตลอดจนการแสดงความรู้สึกของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมตามแบบที่กำหนด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างแผนการสอนจริยธรรม

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ปลาย จำนวน 2 คาบ

คาบละ 30 นาที

แผนการสอนที่ 6 เรื่อง การพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ (EQ)
กิจกรรม “มองตน มองคน”

สาระสำคัญ

เรามีความเชื่อกันมานานแล้วว่า ความสามารถทางสติปัญญา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จทุกด้านในชีวิต แต่ปัจจุบันนักจิตวิทยาพบว่าคนที่มีความสามารถสูงไม่ใช่คนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตเสมอไป สติปัญญาเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น สติปัญญามีส่วนเกี่ยวข้องเพียง 20% ที่เหลืออีก 80% เป็นปัจจัยด้านอื่นๆ ซึ่งรวมทั้งความฉลาดทางอารมณ์ หรือ EQ ด้วย

คนที่มี EQ (Emotion Quotient หรือ Emotional Intelligence) หรือความฉลาดทางอารมณ์ คือ คนที่สามารถเข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น รู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง รู้จักควบคุมอารมณ์ และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นได้ รู้เขา รู้เรา โดยนำข้อมูลเหล่านี้มาชี้นำความคิด และการแสดงออกทางอารมณ์ของตน

เนื้อหาที่จัดการเรียนการสอน

คุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของผู้ที่มี EQ

จุดประสงค์การเรียนการสอน

1. ให้นักเรียนได้ประเมินตนเองในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์
2. ให้นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติตนในรูปแบบของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์

คุณลักษณะที่ต้องการพัฒนา

การรู้จักตนเองและความพยายามในการพัฒนาตนให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข

กิจกรรมการเรียนการสอน

คาบที่ 1

1. ให้นักเรียนเข้ากลุ่ม กลุ่มละ 6-10 คน
2. ให้นักเรียนทุกคนศึกษาบทความและประเมินตนเองเกี่ยวกับ “คุณลักษณะพื้นฐาน” ที่สำคัญในการส่งเสริม EQ ในเอกสาร 1 ที่แจกให้ทุกคน
3. ให้นักเรียนตั้งรหัส สัญลักษณ์เฉพาะตนในเอกสารด้านมุมขวาด้านบน
4. แต่ละกลุ่มเก็บรวบรวมแบบประเมินตนเอง

5. แต่ละกลุ่มช่วยกันรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินตนเอง โดยกรอกผลในเอกสาร 2 รวบรวมผลสรุปเป็นรายกลุ่ม

6. นักเรียนทุกคนรับเอกสารของตนเองคืน และนำมาใช้ในกิจกรรมคาบที่ 2

7. ครูที่ปรึกษาจัดทำผลสรุปเป็นรายห้อง ส่งฝ่ายวิชาการ คาบที่ 2

1. ให้นักเรียนนำเอกสาร 1 มาศึกษาคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของผู้ที่มี EQ อีกครั้ง

2. ให้นักเรียนเขียนสิ่งที่ตนเองได้ปฏิบัติ อันแสดงถึงการมีคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของผู้ที่มี EQ ด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านที่นักเรียนได้ปฏิบัติมาแล้ว โดยระบุคุณลักษณะด้านนั้น พร้อมยกตัวอย่างในกระดาษที่ตัดหรือออกแบบที่สวยงามของนักเรียนแต่ละคน

3. ครูขออาสาสมัครนักเรียนที่จะให้ครูอ่านข้อความที่ตนเขียน

4. ครูอ่านข้อความเหล่านั้นตามจำนวนที่เห็นว่าเหมาะสมกับเวลา

5. นำแผ่นกระดาษที่เขียนข้อความของนักเรียนแต่ละคนตกแต่งให้สวยงาม ติดไว้ที่ป้ายนิเทศหน้าห้องหรือนอกห้องตามความเหมาะสม

อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นกระดาษ คนละ 1 แผ่น
2. ปากกา
3. แบบประเมินคุณลักษณะ

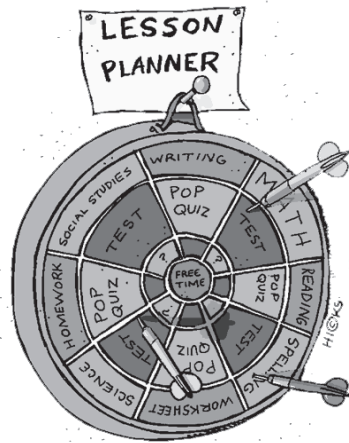
การวัดผลประเมินผล

ระยะสั้น สังกัดจาก

- ข้อมูลของนักเรียนในการประเมินตนเอง
- การยกตัวอย่างในการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะของผู้ที่มี EQ

รายบุคคล

ระยะยาว ติดตามจากการพัฒนาตนของนักเรียนตามคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ที่มี EQ

แบบการประเมินตนเองในด้านคุณลักษณะพื้นฐาน ที่สำคัญของผู้มี EQ รายบุคคล

ข้อที่	คุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของผู้ที่มี EQ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
1	มีสติรับรู้ว่าขณะนี้กำลังทำอะไร รู้สึกอย่างไร					
2	รู้เท่าทันในอารมณ์ตน สาเหตุที่ทำให้เกิดความรู้สึกนั้นๆ และผลที่ตามมา					
3	ประเมินตนเองได้ตามจริง รู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง					
4	สามารถควบคุม จัดการ และแสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม					
5	รู้จักและเข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น					
6	มีความคิดริเริ่ม สามารถสร้างสิ่งใหม่ได้					
7	มีความสามารถในการจัดการกับความเปลี่ยนแปลงได้					
8	มีความสุขและเปิดกว้างกับความคิด ข้อมูลใหม่ๆ หรือวิธีการใหม่ๆ					
9	มองโลกในแง่ดี แม้มีปัญหา มีอุปสรรค ก็ไม่ย่อท้อ					
10	สามารถอดทน อดกลั้นและเผชิญต่อสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความเครียดได้					
11	มีความยืดหยุ่น ไม่ยึดมั่น ถือมั่น มีความสามารถที่จะปรับตัว					
12	มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น					
13	มีความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น ต้องการเห็นผู้อื่นมีความสุข					
14	มีความไว้วางใจผู้อื่น					
15	มีความจริงใจ ซื่อสัตย์ และรักษาความดี					
16	มีความรับผิดชอบ					
17	มีพลังใจ มีแรงบันดาลใจที่จะบรรลุเป้าหมายในชีวิต					

เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยของแบบประเมิน

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง ปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง ปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายถึง ปฏิบัติน้อยมาก

วิธีการประเมินผล

โรงเรียนได้ดำเนินการวัดประเมินผลโดยมีกระบวนการวัดผลประเมินผลดังนี้ คือ

1. การวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้

ซึ่งมีหลายลักษณะที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะในด้านคุณธรรม จริยธรรมตามลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น

1.1 การเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งจะส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้จากความสนใจ ความต้องการของตนเองโดยกำหนดวิธีการศึกษาด้วยตนเอง เช่น การสัมภาษณ์ การสอบถามจากผู้รู้ การศึกษาจากห้องสมุด จากการศึกษา การค้นคว้า ฯลฯ ทำให้เด็กมีความสุขที่จะเรียนรู้ โดยจะจัดให้เกิดขึ้นตลอดเวลาทั้งในระหว่างการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้แล้ว เช่น ส่งเสริมให้นักเรียนจัดทำ Mind Mapping ทั้งในส่วนของการสร้างความคิด และในส่วนของการสรุปข้อมูลให้นักเรียนสนใจที่ได้ศึกษา ทั้งส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสนำเสนอผลงาน ทำให้เด็กมีความสุข ได้แสดงความสามารถและพัฒนาตนเองเต็มที่ตามแบบของตนเอง โดยครูจะให้การเสริมแรง และสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ ซึ่งจะมีผลทำให้นักเรียนเกิดความสุข เกิดการยอมรับ เห็น

คุณค่าของตนเอง มีความกล้าที่จะเผชิญปัญหา กล้าที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ผู้อื่น และสิ่งที่อยู่รอบตัว โดยโรงเรียนมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักหาข้อมูล คิด ทำ ปรับ นำไปใช้ ได้ สร้างความรู้ด้วยตนเองจากสิ่งที่ตนค้นหา

การประเมินผลผู้เรียน

- (1) ครูผู้สอน ชุมชน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันประเมิน
- (2) นักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง

1.2 การเรียนรู้จากการคิดและการปฏิบัติจริง โรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบ 4 MAT เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาสมองซีกซ้ายและซีกขวา และสังเกตจากการแสดงออกของผู้เรียนว่าเด็กมีความถนัดในด้านใด เพื่อส่งเสริมและพัฒนาในส่วนที่เป็นจุดเด่น และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในส่วนด้อยไปพร้อมๆ กัน เช่น นักเรียนสนใจเกี่ยวกับดนตรีว่าจะร้องเพลงอย่างไรให้ไพเราะ มีการจัดทำโครงการขึ้นมา นักเรียนได้ไปศึกษาถึงโน้ตเพลง ได้ไปสอบถามจากผู้รู้ ได้ลองปฏิบัติ ทำให้นักเรียนมีความรู้ด้วยการคิดและปฏิบัติจริง หรือตัวอย่างเด็กมีความสงสัยว่าสมุนไพรมือที่อยู่สามารถรักษาโรคหอบหืดที่เขาเป็นอยู่ได้หรือไม่ เด็กได้ร่วมกันศึกษาค้นคว้าคุณสมบัติของสมุนไพรมือในท้องสมุดก่อน และนำมาทดลอง จากผลที่นักเรียนได้ทดลองแล้ว ผลคือสามารถลดอาการหอบหืดที่นักเรียนเป็นอยู่ได้ นับเป็นประโยชน์และความรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง

นอกจากนี้ เด็กได้มีการคิดวิธีการรีไซเคิลกระดาษ นำมาดัดแปลงเป็นสิ่งประดิษฐ์ที่สวยงามมีประโยชน์ นำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันและสามารถลดปัญหาขยะ สร้างจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรให้มีคุณค่าสูงสุด ทั้งส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนรู้จักการประหยัด ในกิจกรรมวันพ่อ วันแม่ นักเรียนได้จัดทำการ์ดด้วยตนเองจากเศษวัสดุ มีการมอบให้คุณพ่อ และคุณแม่ สังเกตได้ว่าเด็กมีความตั้งใจในการทำ ซึ่งแสดงออกถึงความรักที่มีต่อพ่อ แม่ ฯลฯ

การประเมินผลผู้เรียน

- (1) สังเกตจากการปฏิบัติงานของนักเรียน โดยใช้แบบสังเกต แบบประเมินผลหลังสอนที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่ต้องการวัด เช่น มีความกระตือรือร้น การแสดงออกทางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแสวงหาความรู้ การกล้าแสดงออก การคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- (2) การใช้แบบสังเกตพฤติกรรมแสดงออกของนักเรียนในแบบบันทึกประจำคาบสอน ดังตัวอย่าง

แบบบันทึกประจำคาบสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/6
วิชา สปช. (วิทยาศาสตร์) เรื่องจุลชีววิ วน เวลา 10-15 นาที ครั้งที่ 3

พฤติกรรมแสดงออกของครู	พฤติกรรมแสดงออกของนักเรียน
<ul style="list-style-type: none"> ■ ครูปรับปรุงเกมที่น่าสนใจให้เข้ากับยุคสมัย ปัจจุบันเป็นเกมที่นักเรียนสามารถเข้าใจ กติกาได้ดี ครูไม่ต้องอธิบายมาก นักเรียนก็ เข้าใจจุดประสงค์ที่ครูให้ทำกิจกรรม ■ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น ให้ เพื่อนๆ เสนอนักเรียนที่จะมาเป็นตัวแทน ในการทำหน้าที่แทนครู ■ ให้นักเรียนในห้องมีส่วนร่วมในการตั้งคำถาม ในหัวข้อที่ครูกำหนดให้คนละ 1-2 คำถาม ครูนำมาคัดเลือกความยากง่ายตามความ เหมาะสม และการใช้คำที่ถูกต้อง เหมาะสม ■ ครูจะคอยให้คำแนะนำให้นักเรียนปฏิบัติตาม กติกาและเน้นความซื่อสัตย์ ให้นักเรียน ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ให้แสดง เหตุผลในการอภิปรายในการจะตอบคำถาม ทุกครั้ง ■ ครูเน้นให้นักเรียนนำความรู้ที่เคยเรียนมา แล้วปรับใช้ในการตอบคำถามทุกครั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> ■ นักเรียนสนใจและกระตือรือร้นในการที่จะ เข้าร่วมกิจกรรม ■ นักเรียนส่วนใหญ่รู้จักกติกาของเกมเศรษฐกิจ อยู่แล้ว จึงสามารถร่วมกิจกรรมได้อย่าง สดวกสนาน ■ นักเรียนที่เป็นผู้ดำเนินการมีความสามารถ เลียนแบบจากกิจกรรมของทางรายการ โทรทัศน์ได้เหมือน สามารถสร้างบรรยากาศ ทำให้เพื่อนๆ เกิดความสนุกไม่เบื่อหน่ายใน การร่วมกิจกรรมแม้ตัวเองจะไม่ได้เป็นผู้เล่น ■ นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ครูให้ไปศึกษา มาก่อนเป็นอย่างดี และสามารถทำคะแนน ได้ดี ■ นักเรียนที่เป็นผู้แทนของกลุ่มรู้สึกภาคภูมิใจ ที่สามารถทำให้กลุ่มได้คะแนนดี ■ นักเรียนภายในกลุ่มทุกกลุ่มให้กำลังใจกับ ตัวแทนกลุ่มของตนเองและไม่แสดงความ ไม่พอใจเมื่อเพื่อนตอบไม่ได้ ■ นักเรียนจะเปลี่ยนตัวแทนของกลุ่มในการ ตอบคำถามหรือร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกคน
<ul style="list-style-type: none"> - พฤติกรรมการแสดงออกของครู - ครูทำอะไร - เป็นไปตามแผนหรือไม่ - มีความเห็นอะไร 	<ul style="list-style-type: none"> - พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน - พฤติกรรมการเรียนรู้อย่างไร - ความเห็นอย่างไร - แก้ไขอย่างไร

1.3 การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น โรงเรียนได้ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมจากการให้นักเรียนได้ปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม เพื่อฝึกปฏิบัติ การทำงานร่วมกัน รู้จักช่วยเหลือกัน รู้จักการเคารพสิทธิของผู้อื่น รู้จักการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ส่งเสริมลักษณะความเป็น ผู้นำและผู้ตามที่ดี ทั้งนี้ได้มีตัวอย่างการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นของนักเรียน ได้แก่ การที่เด็กไปศึกษาเกี่ยวกับการรักษาฟัน โดยนักเรียนได้รวม กลุ่มที่มีความต้องการที่จะเรียนรู้อย่างเดียวกันไปพบทันตแพทย์ ที่อยู่ข้างโรงเรียนเพื่อเรียนรู้การรักษาฟันที่ถูกรวิธี ได้มีการจัดทำ VDO และมานำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้มา แนะนำเพื่อนๆ ในโรงเรียน นอกจากนี้มีนักเรียนบางกลุ่มสนใจการทำขนมไทย ได้รวมกันศึกษาวิธีการ และทดลองทำทำบิณฑบาตจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถจาก บุคคลในชุมชนและฝึกปฏิบัติจนทำได้เอง ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ และความภาคภูมิใจ

การประเมินผลผู้เรียน

- (1) สังเกตจากการบันทึกและการแสดงความคิดเห็นแบบ บันทึก (Diary) ของนักเรียน
- (2) สังเกตจากการบันทึกแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. การประเมินด้านคุณธรรมจริยธรรม

โรงเรียนได้จัดโครงการ กิจกรรม และการพัฒนารูปแบบการ จัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพรอบด้าน รวมถึง การส่งเสริมให้มีการบูรณาการจริยธรรมในการเรียนการสอนและการ

เน้นในด้านคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดกับนักเรียนอย่างถาวรนั้น เพื่อการวัดผลประเมินผลและการติดตามผลการดำเนินงาน โรงเรียนจึงได้มีรูปแบบของการวัดผลประเมินผลด้านคุณธรรมจริยธรรมต่างๆ กันไปตามลักษณะของกิจกรรมดังนี้

2.1 การประเมินผลโดยพิจารณาจากแบบบันทึกผล การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจริยศึกษาโดยครูผู้สอนในทุกแผนการสอนทุกสัปดาห์ และผลงานนักเรียนในกิจกรรมการเรียนการสอนจริยศึกษา ซึ่งมีหัวข้อในการสอนคุณธรรม จริยธรรม ดังตัวอย่างหัวข้อเรื่องต่อไปนี้ การสร้างทีม การสร้างความคุ้นเคย การรู้จักตนเอง การยอมรับและการไม่ยอมรับ การมีวินัยในตนเอง การทำงานร่วมกันและความเป็นผู้นำ ต้นไม้คุณธรรม แนวทางการดำเนินชีวิตสู่เป้าหมาย เก่งได้อย่างไร ข้อคิดกับชีวิตประจำวัน การประพฤติตนอยู่ในความไม่ประมาท ความคิดพิชิตความสำเร็จ การตัดสินใจกับทางเลือกที่ดีที่สุด การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถทาง การเขียน ความสามารถด้านการประยุกต์นำทฤษฎีไปใช้ การสำรวจคุณธรรม การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โทรเลขค่านิยม การมองตนเองและการรู้จักตน กิจกรรมคำทำนาย สำรวจพฤติกรรมความกตัญญูหมายเลขหนึ่ง คนดี-มีความสุข กิจกรรมเก่ง ดี และมีสุขอย่างไร” ซึ่งแบบบันทึกหลังสอนแต่ละหัวข้อเรื่องประกอบด้วย

- 1) ผลการสอน
- 2) ข้อคิดเห็น
- 3) ปัญหา/อุปสรรค
- 4) ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไข

ตัวอย่างข้อคิดเห็นของครูผู้สอนหลังการสอนจริยธรรมตามแผนการสอนเรื่องต่างๆ

1. นักเรียนยอมรับข้อบกพร่องของตนเอง และจะพยายามแก้ไขข้อบกพร่อง
2. นักเรียนได้เห็นความดี และความสามารถของตนเอง และพร้อมที่จะพัฒนาสิ่งเหล่านั้น
3. แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานได้อย่างมีสาระ มีข้อคิดและคติเตือนใจ
4. นักเรียนได้ฝึกทำงานกลุ่ม ได้เสนอข้อคิดเห็นและยอมรับในความคิดเห็นเพื่อน ฯลฯ

ในส่วนของผลงานนักเรียน ส่วนหนึ่งได้พิจารณาจากข้อความที่นักเรียนเขียน หรือการแต่งคำประพันธ์ ซึ่งเป็นความคิดของนักเรียน ดังตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างผลงานการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง ต้นไม้คุณธรรม

วันนี้กำเนิดเกิดจากตม แต่สวยสมเกินคำน่าสงสัย
ไม่มีน้ำ หรือ ดินติดดอกใบ บัวนั้นไซ้บริสุทธิ์ดุจตั้งทอง
เหมือนคนดีหนีห่างจากความชั่ว ถนอมตัวสดใสร่มวิห่มอง
จะทำกิจการไฉนล้วนตรีกตรง ชีวิตครองความบริสุทธิ์ดุจดอกบัว

ตัวอย่างการแสดงความคิดของนักเรียนในด้านคุณธรรมจริยธรรมจากกิจกรรม “หมากฮอสชีวิต” เรื่อง การดำเนินชีวิตสู่เป้าหมาย

นักเรียนได้จัดทำการออกแบบเสนอความคิดตามความสนใจและมีอิสระทางความคิดในการนำเสนอ เช่น การเขียนคำบรรยายประกอบภาพ ซึ่งได้มีการตกแต่ง ออกแบบและเขียนความรู้สึกและความประทับใจในผลงาน ดังตัวอย่างข้อความความประทับใจในผลงานที่ว่า

“ในกลุ่มของพวกเรา มีความสามัคคีในการทำงานมาก ทำให้ความหมายของภาพออกมาให้เห็นได้ชัดเจน ในภาพนี้มีความเสียสละ กตัญญูทวดเวที มีความอดทนพยายามในชีวิต ชีวิตจึงจะสำเร็จ กลุ่มของเราภูมิใจในผลงานที่ออกมาดี ภูมิใจมากค่ะ”
(นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1)

2.2 การประเมินตนเองจากแบบสำรวจ

แบบสำรวจเพื่อใช้วัดคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนได้จัดทำขึ้นเอง โดยพิจารณาจากขอบข่ายการประเมินที่ครอบคลุมในแต่ละด้านที่ต้องการศึกษา ดังตัวอย่าง เช่น

2.2.1 การสำรวจคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนซึ่งได้จัดทำประเมินใน 6 ด้าน ได้แก่ ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความรับผิดชอบ การเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ความอดทน อดกลั้น ความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยแบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 5 ระดับ (5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง น้อย 1 หมายถึง น้อยมาก)

ตัวอย่าง แบบสำรวจคุณลักษณะของนักเรียนหลังกิจกรรมการเรียนการสอนจริยธรรม

การสำรวจคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจริยธรรมโดยกิจกรรมต่างๆ มีการประเมินคุณลักษณะ 6 ด้าน ได้แก่ ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความรับผิดชอบ การเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ความอดทน อดกลั้น ความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้ระดับความคิดเห็น 5 ระดับ

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับดีมาก
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับดี
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับควรปรับปรุง
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับที่ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

แบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์รายบุคคล

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1. ความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน	1.1 มีความกระตือรือร้น					
	1.2 กล้าแสดงความคิดเห็น					
	1.3 ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง					
	1.4 มีนิสัยรักการอ่าน					
	1.5 ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
2. ความรับผิดชอบ	2.1 ประหยัด อดออม					
	2.2 ตรงต่อเวลา					
	2.3 มีวินัยในตนเอง มีระเบียบ					
	2.4 รู้จักบทบาทและหน้าที่ตน					
3. การเห็นคุณค่าของตนเอง และผู้อื่น	3.1 รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น					
	3.2 เคารพกฎ กติกาของสังคม					
	3.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้					
	3.4 มีความเสียสละ					
	3.5 มีความสุภาพ อ่อนโยน มีสัมมาคารวะ					
	3.6 มีความสามัคคี					
4. ความอดทน อดกลั้น	4.1 ให้อภัยผู้อื่น					
	4.2 กล้ายอมรับผิดในสิ่งที่ผิดพลาด					
	4.3 มีความขยันหมั่นเพียร					
5. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	5.1 สร้างผลงานได้ด้วยตนเอง					
	5.2 สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้					
	5.3 คิดสิ่งแปลกใหม่ที่เป็นประโยชน์					
	5.4 ถ่ายโยงความรู้เดิมไปสู่ความรู้ใหม่					
6. คิดอย่างมีวิจารณญาณ	6.1 วิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล					
	6.2 มีความรอบคอบในการคิด					
	6.3 แยกแยะสิ่งผิด สิ่งถูกได้เหมาะสม					
	6.4 เลือกปฏิบัติตามค่านิยมที่ดีงาม					

เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยของการประเมินตนเองในแต่ละด้าน
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายถึง ดีมาก
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง ดี
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง ปานกลาง
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง ควรปรับปรุง
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายถึง ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

เห็นได้ชัดเจนว่ากิจกรรมโครงงานและกิจกรรมการส่งเสริม
 การเรียนการสอนจริยธรรมในรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายอย่าง
 ต่อเนื่อง สามารถพัฒนาคุณลักษณะในด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่
 นักเรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะกิจกรรมที่นักเรียนได้มีโอกาสแสดง
 ความคิด ความสามารถ ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าในสิ่งที่นักเรียน
 สนใจ เช่น กิจกรรมโครงงาน สามารถส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนา
 คุณธรรมจริยธรรมได้อย่างหลากหลาย สามารถวัดและประเมินผล
 ได้อย่างเป็นรูปธรรม เป็นที่น่าเชื่อถือได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียน
 การสอนที่ดีจะต้องคำนึงถึงการสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดกับ
 นักเรียนโดยนักเรียนเป็นผู้สร้างและยอมรับในความจำเป็นที่ทุกคน
 ต้องมีจริยธรรม คุณธรรม ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุข
 อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติ พร้อมด้วยการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
 มีความเอื้ออาทร มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีระเบียบวินัยในการ
 ปฏิบัติตน ตลอดจนการสร้างพลังความคิด และความสามัคคีให้เกิด
 กับสมาชิกของสังคมตลอดไป

2.2.2 การตอบแบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงการโดยให้นักเรียนประเมินตนเอง เน้นการประเมินผล ที่ดำเนินการร่วมกันทั้งการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมคือ การประเมินรอบด้านในสภาพจริงที่เกิดขึ้น ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งโรงเรียนได้มีการประเมินผลที่หลากหลาย รวมถึงการที่ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยเฉพาะเด็กซึ่งได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการได้รับผลการประเมินโดยตรง เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมโครงการ เพื่อประเมินว่านักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม ด้านการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน การปรึกษาหารือในการทำงาน มีการให้ความช่วยเหลือกันและกัน เมื่อมีปัญหาในการดำเนินการ มีการปรับปรุงผลงานจนเป็นที่พอใจ และมีการแสดงความคิดเห็นในการประเมินผลงานอยู่ในระดับใด ซึ่งมีระดับการประเมินเป็น 4 ระดับ ดังนี้ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด 3 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก 2 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง 1 หมายถึง ต้องปรับปรุงแก้ไข

ตัวอย่างแบบประเมินคุณธรรมจริยธรรมจากการปฏิบัติกิจกรรมโครงการ

หัวข้อการประเมิน	ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น	
			ระดับการปฏิบัติ	ระดับที่ต้องการปฏิบัติ
การวางแผน	1	มีการแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนที่ความคิด		
	2	มีความร่วมมือในการจัดทำเค้าโครงการ		
การดำเนินงาน	3	การเขียนเค้าโครงโครงการมีการระบุที่มา ความสำคัญ จุดมุ่งหมาย และวิธีการดำเนินงานได้ชัดเจน		
	4	มีความตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานร่วมกัน		
	5	การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด		
	6	มีการปรึกษาหารือในระหว่างการทำงาน		
	7	มีการแก้ไขปัญหาและหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปฏิบัติงาน		
	8	มีการให้ความช่วยเหลือกันและกันเมื่อมีปัญหาในการทำงาน		
	9	มีการปรับปรุงแก้ไขผลงานจนเป็นที่พอใจ		
	10	มีการแสดงความคิดเห็นในการประเมินผลงานของตน		

2.2.3 แบบประเมินคุณลักษณะคุณธรรมจริยธรรมที่สอดแทรกในการเรียนวิชาต่างๆ ดังตัวอย่างแบบประเมินดังนี้

แบบประเมินคุณลักษณะรายบุคคล วิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....
ครั้งที่..... เรื่อง

เลขที่	ชื่อ - สกุล	มุ่งเน้นเรียนรู้	คิดและทำอย่างมีระบบและมีเหตุผล	มีความรับผิดชอบ	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	รวมคะแนน
1		กระตือรือร้น ถูกต้องเที่ยงตรง ริเริ่มสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี แสวงหาความรู้ วางแผนล่วงหน้า รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น กล้าแสดงออก คิดอย่างมีวิจารณญาณ บอกแนวทางการทำงานได้ รักษาระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ประหยัด มีน้ำใจ สามัคคี ร่วมมือพัฒนา ชื่นชมและเต็มใจ ใช้ภาษาเหมาะสม ปฏิบัติตนเหมาะสม				
2						

2.3 ประเมินจากแบบทดสอบ

โดยใช้เป็นเครื่องมือในงานวิจัย ตัวอย่างเช่น แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท ให้นักเรียนได้ทำแบบทดสอบ เฉลยคำตอบ แพลคะแนนสอบที่ได้แต่ละคนเป็นคะแนนมาตรฐาน T ตามเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทของนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยครูผู้สอนเป็นผู้บอกความหมายของคะแนนที่ได้

2.4 ประเมินจากการนำเสนอรายงานหน้าห้องเรียน/ใบงานของนักเรียน ตัวอย่างเช่น

(1) การนำเสนอในเรื่อง การตัดสินใจ ตามสถานการณ์ที่กำหนด โดยมีขอบข่ายให้นักเรียนได้นำเสนอ ดังนี้ ทางเลือกที่ดีที่สุด ผลดีที่คาดว่าจะบังเกิดตามมา ผลเสียที่คาดว่าจะเกิดตามมา ทางเลือกที่ไม่ควรกังวล ทางเลือกที่ควรจะได้นำมาพิจารณา เพื่อหาทางออกที่เหมาะสม ทางออกที่เหมาะสมที่คิดว่าน่าจะทำได้

(2) การนำเสนอความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ในเรื่องต่างๆ เช่น ให้นักเรียนเขียนสิ่งที่ตนเองได้ปฏิบัติ อันแสดงถึงการมีคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของผู้ที่มี EQ ด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านที่นักเรียนได้ปฏิบัติมาแล้ว โดยระบุคุณลักษณะด้านนั้นพร้อมยกตัวอย่างในกระตาดที่ตัดหรือออกแบบที่สวยงามของนักเรียนแต่ละคน และนำเสนอไว้ที่ห้องเรียน เป็นต้น

(3) ผลงานและชิ้นงานในการนำเสนอหลังกิจกรรมการเรียนการสอนจริยธรรม เช่น กิจกรรมโทรเลขความดี กิจกรรมเรื่อง ความกตัญญูหมายเลขหนึ่ง ซึ่งได้มีการจัดทำชิ้นงานเกี่ยวกับวันแม่เช่น สิ่งประดิษฐ์ การแต่งคำประพันธ์ เป็นต้น

2.5 การใช้แบบสังเกตพฤติกรรมในการประเมิน โดยกิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

โรงเรียนได้ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนา

ศักยภาพนักเรียนในแต่ละด้านในทุกชั้นเรียน ตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษา รวมถึงการศึกษาในด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ตัวอย่างเช่นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ดังตัวอย่าง

ชื่อเรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบร่วมมือโดยใช้ทักษะการทำงานกลุ่ม และทักษะทางสังคม

ภูมิหลัง

เนื่องจากการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะไม่ค่อยสนใจการเรียนในบทเรียน ขณะที่เรียนในชั้นเรียนและนักเรียนที่เรียนดีจะไม่สนใจเพื่อนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ครูผู้สอนจึงสนใจที่จะแก้ปัญหาข้างต้น โดยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ใช้ทักษะการทำงานกลุ่ม และทักษะทางสังคมเพื่อให้นักเรียนที่เรียนเก่งช่วยเพื่อนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำให้เข้าใจบทเรียนได้มากขึ้น และเรียนได้ดีขึ้น

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์
2. เพื่อพัฒนาระบบการทำงานกลุ่ม และการอยู่ร่วมกันในสังคม

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มที่ศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 3 ห้อง 3 จำนวน 50 คนของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น การเรียนการสอนแบบร่วมมือ ทักษะการทำงานกลุ่ม และทักษะทางสังคม

ตัวแปรตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความสามัคคี ความมีน้ำใจ การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความกระตือรือร้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเรียนการสอนแบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มีการช่วยเหลือ สนับสนุนซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม
2. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 3 จำนวน 50 คน ที่นำมาทำการวิจัย
3. เนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ จำกัดเฉพาะเรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น จำนวน 14 คาบ คาบละ 45 นาที

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียนและการทำงานร่วมกัน
2. สอนและอธิบายพร้อมกับให้นักเรียนศึกษาจากตัวอย่าง
3. จัดกลุ่มผู้เรียน กลุ่มละ 5-6 คน โดยให้นักเรียนในแต่ละกลุ่ม

4. เป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ทั้ง เก่ง ปานกลาง และอ่อน
5. ผู้เรียนเรียนรู้ ทำงานร่วมกัน โดยต้องใช้ทักษะการทำงาน กลุ่มและทักษะทางสังคม
6. หลังจากการดำเนินการสอนจำนวน 14 คาบ ได้ทำการ ประเมินพบว่า
7. นักเรียนอ่อนทำแบบฝึกหัดถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ประมาณ 80%
8. ดีขึ้นกว่าเดิม เข้าใจบทเรียนมากขึ้น

แบบบันทึกประจำคาบสอน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3
วิชา คณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการ

พฤติกรรมแสดงออกของครู	พฤติกรรมแสดงออกของนักเรียน
<ul style="list-style-type: none"> ■ ครูสอนตามแผน โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม เก่ง ปานกลาง และอ่อน อยู่ด้วยกัน ■ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียน และการ ทำงานร่วมกัน ■ สังเกตการทำงานพร้อมกับ แนะนำข้อสงสัย ของกลุ่มและเสริมแรงด้วยคำชมเชยยกย่อง กลุ่มที่มีความสามัคคี และให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ■ นักเรียนบางกลุ่มยังขาดความรับผิดชอบ ในบางคาบเรียน จึงเรียกมาตักเตือนและ อธิบายถึงการทำงานกลุ่มว่าจะต้องให้ความ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ นักเรียนจะช่วยเหลือกันในกลุ่มเป็นอย่างดี เพื่อนที่เข้าใจจะอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟัง ช่วยกันคิด ถ้าไม่ได้ก็จะขอคำแนะนำจากครู ■ นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น คนที่ไม่ ส่งการบ้านจะทำให้คะแนนในกลุ่มลดลง ■ นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ และมีความ กระตือรือร้นมากขึ้น ■ นักเรียนมีความสามัคคีในกลุ่ม รู้จักการ อยู่ร่วมกันในสังคม นักเรียนที่เรียนอ่อน สามารถเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น เพราะถ้า เพื่อนไม่เข้าใจ คนเก่งก็จะอธิบายให้ฟัง

แบบบันทึกประจำคาบสอน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3
วิชา คณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการ

พฤติกรรมแสดงออกของครู	พฤติกรรมแสดงออกของนักเรียน
ช่วยเหลือกันและกัน ต้องมีความสามัคคีใน กลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> ■ บางกลุ่มส่งงานไม่ทันเพราะรอเพื่อนบางคน ที่ยังไม่ส่งงาน ครูจึงเรียกมาตักเตือนเพราะ เพื่อนๆ จะเสียคะแนนด้วย
<ul style="list-style-type: none"> ● พฤติกรรมการแสดงออกของครู ● ครูทำอะไร ● เป็นไปตามแผนหรือไม่ ● มีความเห็นอะไร ● แก้ไขอย่างไร 	<ul style="list-style-type: none"> ● พฤติกรรมการแสดงออกของครู ● ครูทำอะไร ● เป็นไปตามแผนหรือไม่ ● มีความเห็นอะไร ● แก้ไขอย่างไร

แบบบันทึกประจำคาบสอน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3
วิชา คณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการ

พฤติกรรมแสดงออกของครู	พฤติกรรมแสดงออกของนักเรียน
<ul style="list-style-type: none"> ■ สอนโดยใช้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ■ อธิบายและแนะนำข้อสงสัยของนักเรียนตาม กลุ่มอย่างใกล้ชิดเมื่อนักเรียนมีข้อสงสัย ■ ชี้แจงวัตถุประสงค์การทำงานร่วมกัน ■ ตักเตือนนักเรียนที่ยังขาดความรับผิดชอบ ■ ให้กำลังใจ เสริมแรง กลุ่มที่ให้ความร่วมมือ กันอย่างดี 	<ul style="list-style-type: none"> ■ นักเรียนมีความสามัคคีในกลุ่ม นักเรียนที่ เก่งจะช่วยสอนนักเรียนที่ไม่เข้าใจ ■ นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่ม ■ นักเรียนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เข้าใจเพื่อน ในกลุ่มมากขึ้น มีน้ำใจกับเพื่อนๆ ■ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะ เข้าใจในบทเรียนมากขึ้น ■ นักเรียนบางคนที่ไม่เข้าใจครูอธิบาย แต่ เมื่อเพื่อนอธิบายจะเข้าใจได้ดีขึ้น ■ นักเรียนมีการยอมรับฟังความคิดเห็นของ เพื่อนในกลุ่ม

ข้อคิดเห็นของนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในด้านจริยธรรมจากกลุ่มต่างๆ ของนักเรียนมีตัวอย่าง ดังนี้

- จริยธรรมที่ได้จากการเข้ากลุ่มคือ ความสามัคคี การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน
- ในการทำงานกลุ่ม เราได้ใช้จริยธรรมในหัวข้อ ความสามัคคี ความเมตตากรุณา และความมีน้ำใจ
- จริยธรรมที่เกิดขึ้น คือ ความสามัคคี ความคิดริเริ่ม มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- จริยธรรมที่ได้รับ คือ ได้ความสามัคคีในกลุ่ม ได้แสดงความมีน้ำใจในหมู่คณะ ได้ฝึกการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

2.6 การประเมินผลโดยพิจารณาจากการเขียนบรรยายความรู้สึกของนักเรียน

โรงเรียนได้จัดกิจกรรมในด้านการช่วยเหลือความรักและความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ ด้านการช่วยเหลือสังคม ตัวอย่างเช่น กิจกรรมการไปเยี่ยมเด็กที่บ้านเด็กพญาไทของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ปีการศึกษา 2543 หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมครูได้มีการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับความรู้สึก ซึ่งมีข้อมูลดังนี้ “รู้สึกตื่นเต้น แปลกใจที่ได้ไปเห็นน้องๆ ที่นั่นน่าสงสาร เมื่อเห็นน้องๆ แล้วทำให้รักพ่อแม่ของตนเองมาก รู้สึกว่าตนเองโชคดีที่มีพ่อแม่เลี้ยงดูมา ไม่ได้ถูกทอดทิ้งเหมือนน้องๆ ที่นั่น ถ้ามีโอกาสจะไปเยี่ยมน้องๆ อีก และจะหาขนม นม ของเล่น เสื้อผ้า ไปฝากน้องๆ ที่นั่น”

ในส่วนของกิจกรรมทางศาสนาคริสต์ที่จัดให้สำหรับนักเรียนที่นับถือศาสนาคริสต์ปฏิบัติและเข้าร่วมกิจกรรมหนึ่งคือการเผยแพร่ธรรม โดยได้มีการประเมินผลด้วยการให้เด็กได้เขียนถึงสิ่งที่ปฏิบัติ ดังเช่น ข้อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ได้เขียนถึงที่ตนปฏิบัติ (ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดเรียงความ จากฝ่ายงานอภิบาลและธรรมทูตของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ) ดังนี้

“ในชีวิตมนุษย์แต่ละวัน มีกิจกรรมมากมายที่จะต้องทำเป็นกิจวัตรประจำวัน เช่น ว่ายน้ำใหญ่ มีหน้าที่ในการทำงานที่ต้องรับผิดชอบ ถ้าเป็นวัยเด็กก็ต้องเรียนหนังสือ คุณครูก็มีหน้าที่สอนหนังสือ อบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดี จะเห็นงานแพร่ธรรมในความคิดของดิฉันคือ การเป็นตัวอย่างที่ดี ให้รู้ว่าเราเป็นคริสตชน ข้าพเจ้านับถือศาสนาคริสต์ ข้าพเจ้ามีกิจกรรมหลายสิ่งหลายอย่างที่จะต้องทำ งานแพร่ธรรมของข้าพเจ้าคือ ประการแรก การสวดภาวนาเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว การดูแลน้อง ช่วยสอนการบ้านให้น้อง โดยสอนเกี่ยวกับศาสนาคริสต์ไปด้วย หรือเล่าเรื่องศาสนาคริสต์แบบเป็นนิทานสนุกๆ ไปด้วย และข้าพเจ้าไปนอกบ้าน ข้าพเจ้าได้พบเห็น คนที่เขาด้อยกว่าคนอื่น เช่น คนพิการจะข้ามถนน ข้าพเจ้าก็ช่วยจูงเขาข้ามถนน หรือคนขอทานที่เขาต้องการจริงๆ ข้าพเจ้าก็ให้ทานเขา ถ้าเพื่อนๆ ถามเกี่ยวกับศาสนาคริสต์ ข้าพเจ้าก็อธิบายและเล่าเรื่องราว ความเป็นมาให้ฟัง ถ้าว่างๆ ข้าพเจ้าก็เล่นตอบปัญหาเกี่ยวกับศาสนาคริสต์กับน้อง งานแพร่ธรรมของดิฉันคิดว่าน่าจะ

ทำคล้ายๆ กับหนังสืออุตมศานต์หรือทำเป็นใบปลิวเกี่ยวกับศาสนา แจกให้เพื่อนๆ การให้อภัย อภัยเพื่อน กระจายข่าว เป็นเพื่อนที่ดีของทุกคน เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เพื่อนๆ ช่วยสอนการบ้านเพื่อนเวลาที่เพื่อนไม่เข้าใจ รู้จักตนเอง ช่วยพ่อแม่ทำงาน การทำความดีในที่สาธารณะ ไปโบสถ์ฟังพระวาจาและนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน วันหนึ่งที่ข้าพเจ้ามาซื้อของแถวตลาดปิ้ง ข้าพเจ้าได้พบแม่ลูกคู่หนึ่ง ซึ่งแม่ขาพิการ ลูกอายุประมาณ 3 เดือนกว่า ข้าพเจ้ารู้สึกสงสารข้าพเจ้าจึงเอาข้าวและน้ำให้และให้เงินจำนวนหนึ่ง พอข้าพเจ้าให้เสร็จแล้วก็รู้สึกสบายใจและในวันศุกร์ ข้าพเจ้าก็พยายามเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เพื่อนๆ และวันอาทิตย์หรือวันศุกร์ต้นเดือน ข้าพเจ้าก็ไปวัดและสวดภาวนาบ่อยๆ

ข้าพเจ้าคิดว่ามนุษย์ทุกคนควรมีความรัก ความเอื้ออาทร เพื่อแม่ เมตตา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้อภัยแก่กัน แค่นี้ก็มีความสุขได้”

นอกจากนี้โรงเรียนได้มีการประเมินหลังกิจกรรม ส่งเสริมและสนับสนุนคุณค่าของการเสียสละและคุณภาพชีวิต ตามโครงการต่างๆ เช่น

โครงการรักผู้อื่นเหมือนรักตนเอง

โดยตัวแทนครูและนักเรียนเดินทางไปเยี่ยมเยียน และร่วมบริจาคสิ่งของในสถานที่ต่างๆ ดังนี้

ชั้นก่อนประถมศึกษาปีที่ 1-3 สถานที่ บ้านพักซิสเตอร์ผู้สูงอายุ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 สถานที่บ้านเด็กพญาไท ชุมชนน้องใหม่ คลองเตย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 สถานที่บ้านแม่รักเด็ก มูลนิธิแสงเทียน วัดบางไส้ไก่

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สถานที่บ้านปราณี มูลนิธิสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านพญาไท

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 สถานที่ศูนย์คาทอลิก เวียงแก่น จ.เชียงราย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 สถานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ชอยเย็นอากาศ) ศูนย์เมอร์ซี่

โครงการฐานพัฒนาจิตใจในค่ายลูกเสือตามคุณค่าพระวรสาร

กิจกรรมฐาน รักที่อบอุ่น

กิจกรรมฐาน ฉันเป็นคนน่ารัก

กิจกรรมฐาน จิกขอพระวาจา

ในส่วนของการประเมินฐานจริยธรรมในค่ายลูกเสือได้มีการประเมินด้านความสามัคคี ความสนุกสนาน การได้แสดงออกว่าเรารักใคร่ใคร่ไหน การนำข้อคิดเรื่องความรักไปปฏิบัติ ความมีน้ำใจ ความอดทน ความเสียสละ และการรู้จักความรักของเพื่อนมนุษย์ ฯลฯ

2.7 การประเมินโดยกิจกรรมเด็กนักวิจัยในระดับ ชั้นก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

กิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบดังกล่าว เป็นการผสมผสานวิธีการสอนการเรียน การประเมินและการ
แนะแนวให้ควบคุม กลมกลืนเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนมีความสำคัญ
ในการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้วยการให้เด็กศึกษา ค้นคว้าหาความรู้
ตามความสนใจในสิ่งที่อยากรู้อยากเห็น ทั้งนี้ ครูสามารถสังเกตการ
แสดงออกในด้านคุณธรรมจริยธรรมของเด็กในการปฏิบัติงาน โดย
สังเกตในด้านความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นใน
ตนเอง และการทำงานอย่างเป็นระบบ

2.8 การประเมินโดยใช้แบบประเมิน

ตัวอย่างการประเมินโดยใช้แบบประเมิน เช่น
การคัดเลือกเด็กดีที่กำหนดรายละเอียดการพิจารณาดังนี้ 1) มีความ
สุภาพอ่อนน้อม และมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ 2) มีความกตัญญูกตเวที
ต่อพ่อ แม่ ครู อาจารย์ และให้ความเคารพนับถือ 3) เป็นผู้มีความ
เชื่อมั่นในตนเอง ตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ 4) มีความ
คิดริเริ่มในการจัดกิจกรรมต่างๆ มีความรับผิดชอบ ช่วยเหลือ
กิจกรรมในโรงเรียนด้วยความเสียสละ มีน้ำใจ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี
5) มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อน 6) มีความซื่อสัตย์ ซын ยึดมั่นใน
ศีลธรรมอันดีงาม 7) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีความ
รับผิดชอบ ตรงต่อเวลา 8) รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง

และส่วนรวม 9) แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ รู้จักกาลเทศะ 10) มี
ความตั้งใจปฏิบัติตนเป็นคนดี พร้อมทั้งจะเสียสละกำลังกาย กำลังใจ
ความคิด เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม

2.9 การประเมินโดยให้เด็กแสดงความรู้สึก หลัง
จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น การจัดกิจกรรม
ค่ายวิทยาศาสตร์เพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติ เพื่อการศึกษาเรื่องการเมืองการมี
คุณธรรม และจิตสำนึกต่อการร่วมกันรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม ซึ่งโครงการ
ดังกล่าวได้มีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ
สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ให้นักเรียน
ได้ศึกษาระบบนิเวศสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเห็นความจำเป็นในการ
อนุรักษ์ธรรมชาติร่วมกัน หลังจากการจัดกิจกรรม ได้ให้นักเรียนตอบ
แบบแสดงความคิดเห็นซึ่งระบุหัวข้อในการแสดงความคิดเห็น ดัง
คำถามในตอนท้าย 3 การพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม เช่น

1) นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่
สำนักงานเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาวเปิดให้บริการนักท่องเที่ยว

ตัวอย่างคำตอบ

- ดี แต่ควรปลูกฝังนักท่องเที่ยวได้รู้คุณค่า
ของป่า ไม่ทำลาย หรือหาของที่ระลึกจากป่า
เพราะจะทำให้ป่าเสื่อมโทรม
- เป็นสิ่งที่น่าส่งเสริม เพราะจะเป็นการ
สร้างจิตสำนึกให้กับคนสมัยนี้ว่าทรัพยากร
ธรรมชาติควรจะช่วยกันรักษา

- ทำให้นักท่องเที่ยวได้รู้เห็นถึงสภาพป่าในปัจจุบัน และตระหนักถึงคุณค่าของป่า จะได้ช่วยกันอนุรักษ์ป่าไว้

ฯลฯ

2) นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการได้สร้างปัญหาไว้บ้างหรือไม่ อย่างไร และในฐานะที่เราเป็นส่วนหนึ่งที่มาใช้บริการสถานที่แห่งนี้ นักเรียนคิดว่าเราควรปฏิบัติอย่างไร

ตัวอย่างคำตอบ

- สร้างปัญหาบ้าง เช่น การส่งเสียงดัง การทิ้งขยะไม่เป็นที่และมากเกินไป ฯลฯ ดังนั้นนักท่องเที่ยวต้องมีจิตสำนึก และเคารพปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด
- มี เพราะเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวได้ทิ้งขยะไว้ ดังนั้น เราจึงควรปฏิบัติตามกฎที่ทางสำนักงานเขตอนุรักษ์ได้ตั้งไว้ และมีจิตสำนึกกว่าเราควรช่วยกันอนุรักษ์ธรรมชาติที่เหลืออยู่ให้มากที่สุด

3) นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเข้าค่ายไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

- ทำให้รู้ว่าสามารถนำพืชบางชนิดมาเป็นยารักษาโรคได้

- ได้ความสามัคคี และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - คงใช้สามัญสำนึกในการเห็นประโยชน์และคุณค่าของสิ่งมีชีวิตทุกชนิด
 - ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมต่างๆ พร้อมทั้งช่วยกันอนุรักษ์
 - ให้ความรู้จักการสังเกต มีความรับผิดชอบรอบคอบ และสร้างความสามัคคี
- ฯลฯ

4) เมื่อผ่านการเข้าค่ายในครั้งนี้แล้ว นักเรียนคิดว่านักเรียนมีบทบาทอย่างไรในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

- จะไม่ทำการใดๆ ให้เกิดปัญหา/ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ จะคอยตักเตือนเยาวชนรุ่นน้องให้รู้ถึงคุณค่าของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- จะนำสิ่งที่ได้ในค่ายครั้งนี้คือความรู้เรื่องสัตว์และการใช้ชีวิตที่มีความสุขในป่า คุณค่าของป่าและสัตว์ป่า ไปเล่าให้ผู้อื่นฟัง เพื่อให้เขารับรู้ว่าสิ่งเหล่านี้มีค่ามากมายขนาดไหน เพื่อให้เขารักป่าเหมือนกับที่หนูรักมากในตอนนี่

- ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และช่วยดูแลธรรมชาติ
ไว้ให้ได้มากที่สุด ไม่ทำลายสัตว์ หรือฆ่าสัตว์
รวมถึงไม่สนับสนุนกิจกรรมที่เป็นการ
ทรมาณสัตว์ด้วย
ฯลฯ

3. การใช้ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมด้าน คุณธรรมจริยธรรม

จากที่โรงเรียนได้มีการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
นักเรียนในปีการศึกษา 2541 พบว่า มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ควร
สนับสนุนและส่งเสริมให้ได้พัฒนาไปถึงเป้าหมายที่กำหนดได้สูงขึ้น
คือ คุณลักษณะในด้านความเสียสละ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การ
ช่วยเหลือผู้อื่น โดยเปรียบเทียบผลการประเมินในหัวข้อดังกล่าวมีผล
เปรียบเทียบการประเมินหลังจากการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้
นักเรียนได้พัฒนาคุณลักษณะดังกล่าว เพื่อให้เกิดการพัฒนาใน
คุณธรรมด้านต่างๆ เช่น การเสียสละ ฯลฯ ดังนี้

ตารางแสดงผลการสำรวจคุณลักษณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2541

คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	รายการ	ค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติ									
		ชั้น ม.1		ชั้น ม.2		ชั้น ม.3		ชั้น ม.1-6		เฉลี่ย	
		เฉลี่ย	จำนวน	เฉลี่ย	จำนวน	เฉลี่ย	จำนวน	เฉลี่ย	จำนวน		
1. ความไม่รู้ไม่เรียน	1.1 มีความกระตือรือร้น	69	3.07	178	3.03	198	3.05	74	2.86	3.02	
	1.2 กล้าแสดงความคิดเห็น	69	3.03	179	2.95	198	2.91	74	3.19	2.98	
	1.3 ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	69	2.74	179	2.77	198	2.88	73	2.82	2.82	
	1.4 มีนิสัยรักการอ่าน	70	2.87	179	3.04	196	3.01	75	3.21	3.03	
	1.5 ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	69	2.87	179	3.02	198	3.01	75	3.09	3.01	
2. ความรับผิดชอบ	2.1 ประหยัด อดออม	69	3.19	179	3.31	198	3.10	75	3.12	3.19	
	2.2 ตรงต่อเวลา	69	3.25	176	3.13	198	3.25	75	3.53	3.25	
	2.3 มีวินัยในตนเอง มีระเบียบ	70	3.21	178	3.01	196	3.04	75	3.06	3.06	
	2.4 รู้จักบทบาทและหน้าที่ตน	69	3.16	178	3.29	196	3.29	75	3.32	3.28	
3. การเห็นคุณค่า ของตนเองและผู้อื่น	3.1 รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น	70	3.69	179	3.91	197	3.88	75	3.84	3.86	
	3.2 เคารพกฎ กติกาของสังคม	69	3.58	179	3.51	195	3.54	75	3.59	3.54	
	3.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	70	3.67	179	3.87	195	3.86	76	3.75	3.82	
	3.4 มีความเสียสละ	70	3.21	179	3.36	197	3.41	75	3.39	3.36	
	3.5 มีความสุภาพ อ่อนโยน มีสัมมาคารวะ	70	3.14	180	3.24	197	3.23	76	3.43	3.25	
	3.6 มีความสามัคคี	69	3.45	179	3.61	195	3.62	75	3.64	3.60	
4. ความอดทน อดกลั้น	4.1 ให้อภัยผู้อื่น	69	3.58	180	3.56	195	3.62	76	3.61	3.59	
	4.2 กล้ายอมรับผิดในสิ่งที่ผิดพลาด	70	3.29	179	3.36	197	3.41	76	3.45	3.38	
	4.3 มีความซื่อสัตย์สุจริต	70	3.16	179	2.83	197	2.85	75	2.88	2.89	
5. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	5.1 สร้างผลงานได้ด้วยตนเอง	69	2.94	178	2.82	196	2.81	75	2.99	2.86	
	5.2 สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้	69	2.90	179	3.08	197	3.08	76	3.22	3.08	
	5.3 คิดสิ่งแปลกใหม่ที่เป็นประโยชน์	70	2.56	179	2.73	196	2.69	76	2.92	2.72	
	5.4 ถ่ายโยงความรู้เดิมไปสู่ความรู้ใหม่	69	2.71	180	2.64	197	2.88	75	2.97	2.79	
6. คิดอย่างมีวิจารณญาณ	6.1 วิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล	69	2.90	180	3.06	197	3.13	75	3.05	3.06	
	6.2 มีความรอบคอบในการคิด	69	2.84	179	2.83	196	2.89	75	3.07	2.89	
	6.3 แยกแยะสิ่งผิด สิ่งถูกได้เหมาะสม	69	3.22	180	3.47	195	3.36	76	3.46	3.41	
	6.4 เลือกปฏิบัติตามค่านิยมที่ดีงาม	69	3.38	180	3.34	197	3.35	76	3.49	3.37	

ผลการประเมินตนเองในด้านคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของผู้ที่มี EQ
ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2543

ข้อที่	คุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของผู้ที่มี EQ	ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพแยกตามระดับชั้น					
		ม.1	ม.2	ม.3	ม.4	ม.5	ม.6
1	มีสติรับรู้ว่าขณะกำลังทำอะไร รู้สึกอย่างไร	3.3	3.69	3.82	3.76	3.76	3.64
2	รู้เท่าทันในอารมณ์ตน สาเหตุที่ทำให้เกิดความรู้สึกนั้นๆ และผลที่ตามมา	3.51	3.54	3.63	3.73	3.66	3.67
3	ประเมินตนเองได้ตามจริง รู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง	3.51	3.42	3.4	3.49	3.4	3.52
4	สามารถควบคุม จัดการ และแสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	3.18	3.26	3.34	3.25	3.16	3.47
5	รู้จักและเข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น	3.52	3.56	3.6	3.47	3.48	3.69
6	มีความคิดริเริ่ม สามารถสร้างสิ่งใหม่ได้	3.13	3.03	3.09	3.12	2.93	3.38
7	มีความสามารถในการจัดการกับความเปลี่ยนแปลงได้	3.2	3.24	3.29	3.22	3.14	3.59
8	มีความสุขและเปิดกว้างกับความคิด ข้อมูลใหม่ ๆ หรือวิธีการใหม่ๆ	3.5	3.72	3.66	3.73	3.7	3.92
9	มองโลกในแง่ดี แม้มีปัญหา มีอุปสรรค ก็ไม่ย่อท้อ	3.36	3.5	3.45	3.4	3.33	3.51
10	สามารถอดทน อดกลั้น และเผชิญต่อสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความเครียดได้	3.23	3.34	3.26	3.26	3.23	3.52
11	มีความยืดหยุ่น ไม่ยึดมั่น ถือมั่น มีความสามารถที่จะปรับตัว	3.46	3.42	3.51	3.5	3.43	3.75
12	มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	3.57	3.69	3.74	3.79	3.86	4.12
13	มีความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น ต้องการเห็นผู้อื่นมีความสุข	3.68	3.64	3.66	3.76	3.81	4.12
14	มีความไว้วางใจผู้อื่น	3.51	3.59	3.5	3.49	3.59	3.7
15	มีความจริงใจ ซื่อสัตย์ และรักษาความดี	3.41	3.69	3.7	3.7	3.6	4.07
16	มีความรับผิดชอบ	3.23	3.25	3.38	3.26	3.2	3.68
17	มีพลังใจ มีแรงบันดาลใจที่จะบรรลุเป้าหมายในชีวิต	3.68	3.53	3.79	3.66	3.52	3.9

เมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะตามตารางดังกล่าวแล้ว พบว่านักเรียนโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในด้านความเสียสละอย่างเห็นได้ชัด โดยในปีการศึกษา 2541 ระดับคุณภาพอยู่ในคะแนนเฉลี่ย 3.36 ส่วนในปีการศึกษา 2543 นักเรียนมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และมีความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น ต้องการเห็นผู้อื่นมีความสุข มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงถึง 4.12 โดยเฉพาะนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

นอกจากนี้จากผลการประเมินยังพบว่าในปีการศึกษา 2541 นักเรียนมีการเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่นในด้านการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การเคารพกติกาของสังคม การทำงานร่วมกับผู้อื่น การเสียสละอยู่ในระดับมากทุกระดับชั้น ส่วนในด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับในปีการศึกษา 2543 พบว่านักเรียนได้แสดงคุณลักษณะของการมีความจริงใจ ซื่อสัตย์ และรักษาความดี มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน โดยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยสูงถึง 4.07 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านความจริงใจ ซื่อสัตย์และรักษาความดี มีคะแนนเฉลี่ย 4.07

คุณลักษณะที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ใน “ระดับมาก” ทุกชั้นเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 ได้แก่

1. การรู้เท่าทันในอารมณ์ตน สาเหตุที่ทำให้เกิดความรู้สึกนั้นๆ และผลที่ตามมา

2. มีความสุขและเปิดกว้างกับความคิด ข้อมูลใหม่หรือวิธีการใหม่ๆ
3. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
4. มีความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น ต้องการเห็นผู้อื่นมีความสุข
5. มีพลังใจ มีแรงบันดาลใจที่จะบรรลุเป้าหมายในชีวิต

การปรับปรุงและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในด้านอื่นๆ โดยส่วนใหญ่ได้มีการพัฒนาสูงขึ้น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากหรือปานกลางในบางระดับชั้นและบางคุณลักษณะ เพื่อให้ให้นักเรียนโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ทุกชั้นเรียนมีคุณลักษณะของการปฏิบัติเป็น คนดี คนเก่ง และมีความสุข ผลการประเมินที่ได้จะนำไปสู่การวางแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมต่อไป

ดังนั้นในปีการศึกษา 2544 โรงเรียนจึงกำหนดแผนงานการพัฒนาคุณลักษณะในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

1. ประเมินตนเองได้ตามจริง รู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง
2. สามารถควบคุม จัดการ และแสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม
3. มีความคิดริเริ่ม สามารถสร้างสิ่งใหม่ได้
4. มีความสามารถในการจัดการกับความเปลี่ยนแปลงได้
5. สามารถอดทน อดกลั้น และเผชิญต่อสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความเครียดได้
6. มีความรับผิดชอบ

แม้ว่าผลการประเมินคุณลักษณะแต่ละด้าน พบว่า ยังมีคุณลักษณะบางประการที่ควรพัฒนาอยู่บ้างซึ่งส่วนใหญ่ได้พัฒนาขึ้นมาในระดับหนึ่งแล้ว เป็นความจำเป็นที่โรงเรียนจะพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของการเป็น “คนดี คนเก่ง และมีความสุข” อย่างสมบูรณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ตามความมุ่งหมายและหลักการในมาตรา 6

“การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”

ทั้งสอดคล้องกับปรัชญาของโรงเรียน ที่ว่า

.....

“ชื่อสัตย์ เมตตา วิชาเป็นเลิศ รัก-เทิดคุณธรรม”

